

DIAKONIAS PARTILEDARENKÄT 2026

VAR STÅR PARTIERNA I BISTÅNDS- FRÅGORNNA?

En genomgång av riksdagspartiernas syn på bistånd, folkrätt och mänskliga rättigheter inför valet 2026

People
Change
the World

Diakonia

INNEHÅLL

Dags för vägval i biståndspolitiken	3
Sammanfattning	4
Topplistan	4
Så svarade partierna	5
Samlade slutsatser	7
Fem rekommendationer för en mer principfast biståndspolitik	11
Så här har vi gjort	13
Resultat och analys av partiernas svar	14
Fråga 1. Folkrätt och internationell rätt	14
Fråga 2. Biståndets inriktning	17
Fråga 3. Separat Ukraina-finansiering	19
Fråga 4. Biståndets nivå	21
Fråga 5. Biståndets integritet	23
Fråga 6: Mänskliga rättigheter	25
Fråga 7. Jämställdhet	27
Grundläggande principer för en framtida svensk bistånds- och utrikespolitik	29
Bilaga 1	30
Bilaga 2	51

DAGS FÖR VÄGVAL I BISTÅNDSPOLITIKEN

Svensk utrikes- och biståndspolitik befinner sig i förändring. Klimatkrisen, pandemier och en alltmer konfliktfylld och militariserad omvärld påverkar internationellt samarbete och politiska prioriteringar världen över. Sambanden mellan klimatförändringar, ojämlikhet, konflikt och säkerhet blir allt tydligare. När demokratier försvagas ökar risken för konflikter, korruption, ekonomisk instabilitet och flyktingströmmar. Allt detta påverkar Sverige, genom säkerhetspolitiska risker, handel, migration och minskat globalt samarbete. De humanitära behoven är akuta och större än på mycket länge.

Trots detta fortsätter nedskärningarna av internationellt bistånd.

Det var en enhällig riksdag som 2003 genom Politik för Global utveckling (2002/03: 122) beslöt att alla politikområden ska främja mänskliga rättigheter och ha ett fattigdomsperspektiv. Hösten 2024 beslöt riksdagens majoritet genom regeringspartierna och Sverigedemokraterna att avskaffa detta åtagande. Själva målet för biståndet beslutades 2013 - ”att skapa förutsättningar för förbättrade levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck”. Under den nuvarande regeringen har biståndet alltmer styrts av mål för andra politikområden som att främja svensk export och bidra till återvändande av flyktingar.

I detta läge blir frågor om biståndets inriktning, folkrättens ställning och mänskliga rättigheter alltmer centrala.

Diakonia är en svensk biståndsorganisation som arbetar för mänskliga rättigheter, jämlikhet och rättvisa tillsammans med lokala samarbetsorganisationer runt om i världen. För oss är utgångspunkten tydlig: politik och bistånd ska alltid sätta människor i utsatthet först.

Dagens kriser visar hur sammanlänkad världen är och hur investeringar i rättvisa, hållbar utveckling och mänskliga rättigheter stärker långsiktig säkerhet. Ett förändrat säkerhetspolitiskt läge får inte leda till att säkerhet enbart definieras i militära termer och genom militär upprustning i Sverige. Verklig säkerhet byggs också genom internationellt bistånd, stöd till FN och starka multilaterala samarbeten.

Vi har ställt sju frågor om bistånd och utrikespolitik till riksdagspartierna. Frågor som alla får stor effekt i praktiken och som innebär viktiga vägval för partierna och riksdagen. Partiernas svar återges och analyseras i denna rapport. Syftet med rapporten är att visa hur partierna ställer sig i frågor kring utrikespolitik och internationellt bistånd. Med hjälp av svaren kan vi ställa partierna och regeringen till svars. Kommer de att leva upp till sina löften under den kommande mandatperioden?

Bistånd och internationellt engagemang handlar ytterst om både Sveriges och världens säkerhet, långsiktig fred och hållbar utveckling. Trots detta beskrivs bistånd alltför ofta enbart som en kostnad, snarare än som den investering i fred, stabilitet, demokrati och hållbar utveckling det är.

Sverige står inför ett tydligt vägval. Antingen fortsätter vi på den inslagna vägen med minskat bistånd, minskat internationellt engagemang, ensidig militär upprustning och ökat fokus på nationella intressen, eller så väljer vi en annan riktning. En riktning som stärker stödet till de mest utsatta, försvarar folkrätten konsekvent och investerar i långsiktig global stabilitet.

Stockholm, juni 2026

Mattias Brunander
Generalsekreterare Diakonia

SAMMANFATTNING

Nästan alla partier uttrycker stöd för mänskliga rättigheter, folkrätt, jämställdhet och internationellt samarbete. Skillnaderna syns därför sällan på pappret, utan i de politiska prioriteringarna och den politik som faktiskt förs.

Denna rapport visar att flera partier säger sig vilja prioritera de fattigaste och mest utsatta människorna, samtidigt som biståndet i praktiken i ökad utsträckning styrs av svenska intressen inom migration och handel. Det finns också tydliga skillnader i synen på folkrätten, biståndets nivå, finansieringen av stödet till Ukraina och jämställdhetens roll i utrikespolitiken.

Centerpartiet, Miljöpartiet och Vänsterpartiet får bäst betyg från Diakonia för sin utrikes- och biståndspolitik, medan regeringspartierna och Sverigedemokraterna får flera varningar för skillnader mellan uttalad ambition och förd politik.

Sammantaget visar granskningen att de viktigaste skiljelinjerna inte handlar om mål och ambitioner, utan om hur partierna väljer att omsätta dem i praktiken. Frågan inför valet 2026 är därför inte bara vad partierna säger sig stå för, utan hur trovärdigt de är beredda att försvara dessa principer i den politik de för.

TOPPLISTAN

Diakonias betyg till partiernas utrikes- och biståndspolitik.

								
Rankning	1	2	3	4	5	6	7	8
Antal ja								
Antal varningar								

SÅ SVARADE PARTIERNAS

Samtliga riksdagspartier har besvarat Diakonias partiledarenkät om biståndspolitik inför valet 2026. I år är första året som även Sverigedemokraterna har svarat på vår enkät. I de flesta frågor svarar partierna ja, med undantag för tre frågor där svaren varierar: separat Ukraina-finansiering, biståndets nivå, samt biståndets integritet.

	 Ja	 Nej								
Fråga 1. Folkrätt och internationellt rätt									 Ja, så långt det är möjligt.	
Fråga 2. Biståndets inriktning										
Fråga 3. Separat Ukraina-finansiering			Varken eller.							
Fråga 4. Biståndets nivå										
Fråga 5. Biståndets integritet										
Fråga 6. Mänskliga rättigheter										
Fråga 7. Jämställdhet										

VEMS UTRIKES- OCH BISTÅNDS-POLITIK FÅR BÄST BETYGG?

Diakonias bedömning bygger på partiernas svar i enkäten, deras politik under mandatperioden samt antalet varningar där vi ser betydande skillnader mellan uttalade ambitioner och genomförd politik.

Utifrån denna samlade analys bedömer vi att Centerpartiet, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har den starkaste bistånds- och utrikespolitiken inför valet 2026.

GRÖNA LJUS OCH VARNINGAR

Enkäten syftar till att ge väljarna en tydlig bild av var partierna står i centrala bistånds- och utrikespolitiska frågor, samtidigt som vi på Diakonia är tydliga med var vi står.

Utöver partiernas svar utfärdar vi varningar i de fall där det finns tydliga skillnader mellan vad partierna säger sig stå för och den politik de faktiskt genomfört eller medverkat till. Det är naturligtvis lättare att bedöma Tidöpartierna som har haft ansvaret för politiken under mandatperioden, men det förändrar inte bedömningen av eventuella motsättningar mellan ord och handling. Samtliga varningar bygger på fakta och underlag som redovisas med konkreta exempel i rapporten.

Varningarna har alltså inte att göra med huruvida ett parti svarar ja eller nej på en viss fråga eller med graden av samstämmighet med Diakonias ståndpunkter. De avser situationer där det finns betydande skillnader mellan uttalade ambitioner och genomförd politik.

Diakonia är samtidigt tydliga med våra egna värderingar och vad vi anser om partiernas svar. Vi har gjort en samlad analys där partiernas svar vägs samman med antalet utfärdade varningar, och gjort en samlad bedömning av vilka partier vi bedömer har den bästa biståndspolitik.

Utifrån denna bedömning anser vi att Centerpartiet, tätt följt av Miljöpartiet och Vänsterpartiet har den starkaste och bästa utrikes- och biståndspolitik inför valet 2026.

Liberalerna, Kristdemokraterna och Moderaterna ger i många fall svar som ger höga betyg, men får också många varningar vilket drar ned betyget. På fjärde plats finner vi Socialdemokraterna och sist Sverigedemokraterna, som dock får färre varningar än sina Tidö-kollegor.

SAMLADE SLUTSATSER

SKILLNADERNA SYNS I POLITIKEN – INTE I LÖFTENA

Nästan alla partier uttrycker stöd för mänskliga rättigheter, jämställdhet, folkrätt, demokrati och internationellt samarbete. På ytan kan skillnaderna mellan partierna framstå som relativt små.

De verkliga skiljelinjerna ligger i gapet mellan ord och handling – i synen på bistånd, internationellt samarbete och stöd till FN och folkrätten. Därför blir det missvisande att enbart fokusera på ja- och nej-svar. Det är i reservationerna, prioriteringarna och formuleringarna kring genomförandet som de politiskt mest betydelsefulla skillnaderna framträder.

I flera frågor finns ett tydligt gap mellan partiernas retorik och den politik som förs i praktiken. Vi finner det anmärkningsvärt att regeringspartierna svarar att biståndet främst ska gå till människor i de fattigaste och mest utsatta länderna, samtidigt som de nyligen avvecklat biståndet i flera av dessa länder. På samma sätt säger flera partier att biståndet ska utgå från riksdagens mål om fattigdomsbekämpning och mänskliga rättigheter, samtidigt som omfattande delar av biståndet nu även utgår från svenska mål som att gynna svensk export eller återvändande. Detta markerar en tydlig förändring i svensk biståndspolitik.

BISTÅNDSPOLITIKEN STYRS ALLTMER AV SVENSKA INTRESSEN

Under lång tid har det funnits en bred politisk enighet om att svenskt bistånd ska utgå från människor som lever i fattigdom och förtryck. Riksdagen har också slagit fast att målet för svenskt bistånd är att ”skapa förutsättningar för människor som lever i fattigdom att förbättra sina levnadsvillkor”.

Under den senaste mandatperioden har biståndspolitikerna samtidigt i allt högre grad använts för att främja svenska nationella intressen, bland annat inom migration och handel.

Historiskt har svenska regeringar, oavsett politisk färg, använt delar av biståndet till flyktingmottagande men i stort hållit sig inom ramen för OECD:s regelverk. Men utvecklingen under senare år handlar om något mer omfattande. Stora delar av biståndsbudgeten avsätts till insatser som inte utgår från biståndets mål, utan används till exportkrediter, lån och migrationspolitiska satsningar där syftet i hög grad är att främja svensk export eller svenska migrationspolitiska mål som återvändande av flyktingar från Sverige.

När bistånd används för andra syften blir konsekvensen att mindre resurser går till människor som lever i fattigdom och förtryck. Det blir särskilt tydligt när biståndsramen minskar och resurser flyttas bort från långsiktigt utvecklingssamarbete i världens fattigaste och mest konfliktutsatta länder.

För Diakonia är detta en avgörande fråga inför valet 2026. Internationellt bistånd, starka multilaterala samarbeten och respekt för folkrätten är centrala delar av en hållbar säkerhetspolitik. I en värld präglad av pandemier, klimatkris, konflikter och växande ojämlikhet är människors trygghet och säkerhet nära sammanlänkade över nationsgränser. Frågan är därför inte om bistånd ska bidra till säkerhet, utan hur. Ska biståndet främst bidra till mänsklig säkerhet, fattigdomsbekämpning och mänskliga rättigheter, eller i allt högre grad styras av snävare nationella och inrikespolitiska prioriteringar?

FOLKRÄTTEN KAN INTE FÖRSVARAS SELEKTIVT

Den internationella rättsordningen pressas idag hårt. Krig, ökade geopolitiska motsättningar och växande nationalistiska och auktoritära strömningar bidrar till en värld där internationella regler och institutioner får minskat genomslag. I en sådan utveckling blir ett konsekvent försvar av folkrätten allt viktigare.

Samtidigt visar rapporten att det finns viktiga skillnader mellan partierna i synen på hur folkrätten ska försvaras när den utmanas i praktiken. Flera partier uttrycker ett starkt stöd för internationell rätt, men öppnar samtidigt för resonemang där folkrätten kan frångås eller relativiseras i vissa situationer.

För Diakonia är detta djupt problematiskt. Folkrätten kan inte användas selektivt utan att samtidigt försvagas. Den är själva grunden för skyddet av civila människor i krig och konflikter – oavsett land, regering eller geopolitisk kontext.

När stater reagerar olika beroende på vem som bryter mot internationell rätt riskerar förtroendet för hela den internationella rättsordningen att urholkas. Det gäller inte minst i en tid då allt fler auktoritära krafter ifrågasätter multilateralt samarbete och internationella institutioners legitimitet.

För Sverige handlar detta ytterst om trovärdighet. Ett land som vill vara en stark röst för mänskliga rättigheter och internationell rätt måste också försvara dessa principer konsekvent – även när det är politiskt svårt eller gäller nära allierade.

Bistånd, stöd till FN och investeringar i demokrati och konfliktförebyggande arbete är därför inte enbart uttryck för internationell solidaritet. Det är också investeringar i en internationell ordning där rättsstatens principer, mänskliga rättigheter och skyddet för civila fortsatt har betydelse.

När stödet till dessa institutioner och principer försvagas riskerar världen att röra sig mot en ordning där makt och militära intressen väger tyngre än internationell rätt.

EN PROCENT AV BNI TILL BISTÅND HANDLAR OM TROVÄRDIGHET

Principen att avsätta en hundradel av våra inkomster till att bekämpa fattigdom och förtryck ses av alla partier som en viktig princip, utom av Moderaterna och Sverigedemokraterna som vill sänka biståndet ytterligare.

Centerpartiet, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill alla återgå till en procent inom mandatperioden.

Centerpartiet och Miljöpartiet är de enda av oppositionen som budgeterar för motsvarande en procent av BNI i sina skuggbudgetar.

Trots att både Socialdemokraterna och Vänsterpartiet säger sig stå bakom åtagandet om en procent av BNI till bistånd sänkte båda partierna biståndet i sina skuggbudgetar för 2026. Socialdemokraterna vill dessutom inte lova att återgå till enprocentsnivån under nästa mandatperiod, trots att principen finns inskriven i partiprogrammet. Det väcker frågor om partiernas trovärdighet i biståndsfrågan.

Åtagandet om att en procent av BNI ska avsättas till bistånd har sedan 1960-talet varit en central princip i svensk biståndspolitik. Frågan handlar inte enbart om budgetnivåer, utan också om långsiktighet, trovärdighet och Sveriges internationella roll.

I en tid då konflikter, klimatkris och humanitära katastrofer driver människor på flykt och ökar fattigdomen världen över får minskat bistånd stora konsekvenser. När stödet minskar riskerar människor att förlora tillgång till mat, sjukvård, utbildning och skydd. Samtidigt blir biståndet mindre förutsägbart och mindre effektivt när det i högre grad styrs av återkommande budgetförhandlingar. För organisationer som arbetar långsiktigt i konflikt- och katastrofområden är stabilitet i finansieringen avgörande.

Frågan om enprocentsåtagandet handlar därför ytterst om hur starkt partierna är beredda att prioritera internationellt ansvarstagande i en tid av ökade globala kriser.

UKRAINASTÖDET BLOTTLÄGGER OLIKA SYN PÅ BISTÅNDETS ROLL

Alla riksdagspartier uttrycker ett starkt stöd för bistånd till Ukraina. Men partierna skiljer sig åt i synen på hur stödet ska finansieras och vilka konsekvenser det får för övrigt bistånd.

Vänsterpartiet och Centerpartiet betonar att stödet till Ukraina inte får ske på bekostnad av bistånd till världens fattigaste och mest utsatta människor. Centerpartiet vill återställa biståndet till en procent av BNI och därutöver inrätta en lånefinansierad Ukrainafond motsvarande en procent av BNP per år för civilt och militärt stöd till Ukraina. Eftersom stödet till Ukraina lyfts ut ur biståndsbudgeten skulle detta sammantaget innebära internationella insatser motsvarande omkring två procent av BNI.

Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna beskriver stödet till Ukraina som en del av Sveriges och Europas säkerhetspolitiska intressen.

För Diakonia är stödet till Ukraina både nödvändigt och självklart. Men bistånd till Ukraina ska inte ställas mot bistånd till världens fattigaste, människor i andra konflikter och humanitära kriser.

Dagens säkerhetspolitiska diskussion fokuserar ofta på militära hot och upprustning. Men verklig säkerhet handlar också om att förebygga konflikter, minska fattigdom, hantera klimatkrisen och stärka demokrati och mänskliga rättigheter. Därför menar Diakonia att internationellt bistånd och starka multilaterala samarbeten måste vara en central del av en långsiktig säkerhetspolitik.

Genom att finansiera stödet till Ukraina separat, utanför den ordinarie biståndsbudgeten – alternativt öka biståndsramen – minskar risken att det tränger undan biståndet till människor i de mest utsatta länderna med störst behov.

JÄMSTÄLLDHET BEHANDLAS SOM SÄRFRÅGA

Sammantaget visar svaren att det fortfarande finns ett brett stöd för jämställdhet i svensk utrikes- och biståndspolitik. Men bakom enigheten finns tydliga skillnader i synen på hur styrande

jämställdhetsperspektivet faktiskt ska vara i praktiken.

För Diakonia handlar frågan inte bara om enskilda satsningar på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter eller kvinnors rättigheter. Det handlar om vilken plats jämställdhet ska ha i hela utrikespolitiken – i biståndet, handelspolitiken, klimatarbetet, diplomatin och säkerhetspolitiken. Vi ser en tydlig förskjutning där jämställdhet i allt högre grad behandlas som ett separat politikområde snarare än som ett genomgående perspektiv.

Kvinnors, flickors och hbtqi-personers rättigheter pressas tillbaka globalt. Antigenusrörelser växer i styrka internationellt och det svenska jämställdhetsbiståndet ligger idag på den lägsta nivån på 25 år. När jämställdhet inte längre integreras i styrning, strategier och budgetprioriteringar får det konkreta konsekvenser. Det påverkar möjligheten att försvara flickors rätt till utbildning, kvinnors ekonomiska självständighet, skydd mot könsbaserat våld och människors rätt att bestämma över sina egna kroppar och liv.

Samtidigt är det kvinnorrättsorganisationer, feministiska rörelser och hbtqi-organisationer världen över som varje dag driver jämställdheten framåt i praktiken – ofta under mycket svåra och farliga förhållanden. Det är dessa rörelser som i första hand flyttar fram positionerna och förändrar samhällsnormerna. De försvarar flickors rätt till utbildning, kämpar mot könsbaserat våld, stärker kvinnors ekonomiska självständighet och står upp för människors rätt att bestämma över sina egna kroppar och liv. I många länder är de också bland de starkaste krafterna för demokrati, fred och mänskliga rättigheter.

Trots detta har stödet till jämställdhetsarbete och civilsamhällesorganisationer minskat kraftigt under senare år, samtidigt som antigenusrörelser och auktoritära krafter blivit alltmer offensiva globalt. För Diakonia är det djupt oroande att betydelsen av dessa rörelser i stort sett saknas i regeringens beskrivningar av svensk utrikes- och biståndspolitik. När jämställdhet reduceras till enskilda sakfrågor och inte längre genomsyrar utrikes-, säkerhets- och biståndspolitikerna försvagas också stödet till

de människor och rörelser som faktiskt försvarar rättigheter och driver samhällsförändring runt om i världen.

Mellan kortsiktiga intressen och långsiktigt ansvar
Från Diakonias perspektiv riskerar svensk utrikes- och biståndspolitik att bli ännu mer fragmenterad och styrd av svenska kortsiktiga behov snarare än av långsiktighet och principfasthet. Om Sverige vill fortsätta vara en trovärdig aktör för global rättvisa krävs mer än breda värdeord. Det krävs att vi står fast vid dem, även när det kostar politiskt, ekonomiskt och kortsiktigt strategiskt.

För Diakonia handlar valet inför 2026 därför inte enbart om biståndets nivåer, utan om vilken roll Sverige vill spela i världen.

Valet står inte mellan bistånd och säkerhet, utan mellan kortsiktiga nationella intressen och långsiktig global stabilitet byggd på rättvisa och mänskliga rättigheter som i det långa loppet gynnar oss alla.

FEM REKOMMENDATIONER FÖR EN MER PRINCIPFAST BISTÅNDSPOLITIK

Partierna uttrycker flera hoppfulla löften i enkäten. För att dessa ska bli verklighet krävs fem konkreta prioriteringar.

1. VÄRNA BISTÅNDETS KVALITET – RESPEKTERA RIKSDAGENS MÅL FÖR BISTÅND

Då målet för svenskt bistånd är att skapa förutsättningar för förbättrade levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck ska det förstas i första hand riktas till människor i de fattigaste och mest utsatta länderna. Att samtidigt utgå från svenska intressen riskerar rikta om biståndet från där det behövs till där Sverige har ekonomiska eller migrationspolitiska intressen. Handel och investeringar är centrala faktorer för utveckling, men för att garantera relevans och hållbarhet behöver utgångspunkten vara utveckling för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Forskning och internationella erfarenheter visar tydligt att bistånd är mest effektivt när det utgår från lokala behov och prioriteringar. Det säkrar lokal relevans och ägarskap och därmed hållbarhet. Samarbete med svenska företag kan vara en del av detta, men deras affärsintressen får inte vara styrande för biståndets inriktning eller vilka länder som prioriteras.

Utvecklingen de senaste åren, där resurser i högre grad styrts mot länder och sektorer av särskilt intresse för svenska aktörer, behöver brytas. En ny regering behöver därför avveckla biståndsinsatser som främst syftar till att främja svensk export eller svenska migrationspolitiska mål och åter rikta resurserna till långsiktigt utvecklingsarbete, lokalt ägarskap och fattigdomsbekämpning.

2. MEST BISTÅND TILL MÄNNISKORNA I LÄNDER MED STÖRST BEHOV

En ny regering bör samtidigt snabbt ta fram en konkret plan för att åter rikta biståndet till de länder och regioner där behoven är som störst. Till låginkomstländer och minst utvecklade länderna. Det gäller särskilt de 13 länder där Sverige nyligen avvecklat sitt stöd och där biståndet haft stort mervärde för demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet. En sådan omprioritering bör inledas redan i budgeten för 2027.

3. TA FRAM EN TROVÄRDIG PLAN FÖR ATT ÅTERGÅ TILL EN PROCENT AV BNI I BUDGETEN FÖR 2027

Flera partier uttrycker ambitionen att biståndet ska återgå till en procent av BNI. För att detta ska vara ett trovärdigt politiskt åtagande krävs en tydlig och stegvis upptrappning i kommande budgetar.

Budgeten för 2027 innehåller även belopp för 2028 och 2029. De partier som förespråkar en ökning bör därför ange en realistisk plan för hur biståndet successivt ska återgå till en procent under mandatperioden, eller åtminstone hur en trovärdig ökning ska inledas. Flera partier säger sig stödja principen men utan tydliga budgeterade steg riskerar åtagandet om en procent att stanna vid en retorisk ambition snarare än en faktisk politisk prioritering. Det undergräver trovärdigheten i Sveriges internationella åtaganden.

Då samtliga oppositionspartier stödjer principen om en procent, behöver de i händelse av regeringsskifte enas om en tydlig ökningstakt i den budget som läggs efter valet, där biståndets nivå anges för de kommande tre åren. Det påstås ibland i debatten att det tog mer än en mandatperiod att återställa biståndet till en procent efter krisen på 1990-talet. Ser man till statistiken går det att jämföra med situationen år 2000. Då låg biståndet på motsvarande 0,74 procent av BNI – samma nivå som 2026. Då gick det att återställa biståndet till en procent på fyra år. Den upptrappning som anges för 2027–2029 måste vara både tydlig och trovärdig. I händelse av förnyat förtroende för Tidö-regeringen återstår det att se hur så vitt skilda uppfattningar i den här frågan kommer hanteras i en regeringsförhandling.

4. FÖRSVARA FOLKRÄTTEN KONSEKVENT – OAVSETT KONFLIKT OCH AKTÖR

Sverige ska försvara folkrätten och mänskliga rättigheter konsekvent – oavsett konflikt, land eller politisk allians. När internationell rätt tillämpas selektivt försvagas skyddet för civila människor och förtroendet för den internationella rättsordningen.

En ny regering måste därför tydligt försvara internationell rätt och folkrättens principer i alla konflikter samt stärka stödet till FN, internationella domstolar och multilateralt samarbete.

Sverige behöver också säkerställa att svensk utrikes-, handels- och säkerhetspolitik är förenlig med internationell rätt och mänskliga rättigheter, även när det innebär politiska eller diplomatiska kostnader.

5. GÖR JÄMSTÄLLDHET OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER TILL STYRANDE PERSPEKTIV I HELA UTRIKESPOLITIKEN

Jämställdhet och mänskliga rättigheter får inte behandlas som separata politikområden vid sidan av utrikes- och säkerhetspolitiken. I en tid då kvinnors, flickors och hbtqi-personers rättigheter pressas tillbaka globalt behöver dessa perspektiv åter bli styrande för hela utrikespolitiken.

Sverige bör föra en politik där jämställdhet genomsyrar hela utrikespolitiken, inklusive bistånd, handel, säkerhet, diplomati och klimat. Sverige bör också stärka stödet till internationella samarbeten, kvinnorättsorganisationer, feministiska rörelser och civilsamhällesaktörer som försvarar kvinnors, flickors och hbtqi-personers rättigheter världen över. Forskningen är tydlig: varaktiga framsteg drivs i första hand av starka lokala kvinnorätts- och feministiska rörelser. Idag möter de starkt motstånd samtidigt som de är kraftigt underfinansierade. I många länder är de avgörande för arbetet med demokrati, fred och mänskliga rättigheter.

Utrikesdepartementet behöver därför ge tydliga mandat till berörda myndigheter för att stärka arbetet och säkerställa att jämställdhet åter blir ett styrande perspektiv i svensk utrikespolitik.

SÅ HÄR HAR VI GJORT

Varje valår genomför Diakonia en partiledarenkät inför det svenska riksdagsvalet i september. Det gör vi för att kunna visa hur partierna ställer sig i frågor kring internationellt bistånd. Enkäten skickas till samtliga riksdagspartier.

Frågorna i årets enkät baseras på de grundläggande principer för en framtida svensk bistånds- och utrikespolitik som Diakonia har tagit fram tillsammans med Svenska Röda Korset, Act Svenska kyrkan, Rädda Barnen, Kvinna till Kvinna, WeEffect, ForumCiv och Rescue. Detta är frågor som får stor effekt i praktiken och som innebär viktiga vägval för partierna och riksdagen.

Diakonias analys i den här rapporten bygger på de skriftliga svar som partierna lämnat inom ramen för frågeställningen, men också på en genomgång av deras agerande sedan vår senaste partiledarenkät 2022.

Varningar utdelas samtidigt till partier där det finns tydliga skillnader mellan vad de säger sig stå för och den politik de genomför. Bedömningarna bygger på fakta och underlag som presenteras med konkreta exempel och källor i rapporten.

Enkäten har skickats till partiledarna men svaren bör ses som svar från partierna och inte den enskilda partiledaren. Moderaterna har i sitt svar understrukt att det är partiet och inte partiledaren som är avsändare.

Till rapporten bifogas enkäten i sin helhet samt alla partiers fullständiga svar.

RESULTAT OCH ANALYS AV PARTIERNAS SVAR

Samtliga riksdagspartier har besvarat Diakonias partiledarenkät om biståndspolitik inför valet 2026. I år är första året som även Sverigedemokraterna svarat på vår enkät. I de flesta frågor svarar partierna ja, med undantag för tre frågor där svaren varierar: separat Ukraina-finansiering, biståndets nivå samt biståndets integritet.

FRÅGA 1. FOLKRÄTT OCH INTERNATIONELL RÄTT

● Ja ● Nej

”Kommer du och ditt parti se till att Sverige konsekvent sätter folkrätten, den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna först – där brott mot folkrätten får konsekvenser?”

							
●	●	●	●	●	● 	● 	 Ja, så långt det är möjligt.

Det är glädjande att alla partier svarar ”ja” på denna fråga. Diakonia vill dock ge en varning till regeringspartierna Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna, då vi konstaterar att deras svar är generellt formulerade och att vi ser tydliga brister i den förda politiken i relation till frågan.

Vad gäller Ukraina ser vi både tydlig kritik av brott mot humanitär rätt och konkreta åtgärder i form av sanktioner. I sitt svar ger Moderaterna exemplet ”Den moderatledda regeringen har under den här mandatperioden bidragit till det på ett högst konkret sätt genom att ingå i den kärngrupp som

arbetat för en särskild tribunal som ska utkräva ansvar för Rysslands aggressionsbrott i Ukraina. På så sätt kan man åtala och döma ryska politiska och militära ledare för aggressionsbrottet, något som inte skett sedan Nürnberggrättegångarna efter andra världskriget.”

Detta är ett positivt och viktigt initiativ.

Sverigedemokraterna svarar: ”Samtidigt måste man ha i åtanke att många viktiga beslut kan blockeras i FN:s säkerhetsråd av en eller annan stormakt, vilket blir särskilt besvärande när det är uppenbart att staten i fråga själva inte respekterar folkrätten. Det här blir särskilt tydligt när dessa staters egna säkerhetsintressen står på spel. Det finns ett tydligt behov av att utveckla folkrätten med en starkare humanitär dimension kopplat till att kunna försvara människor från övergrepp från deras egna regimer.”

Kristdemokraterna betonar: ”För Kristdemokraterna är det självklart att folkrätten fortsätter utgöra en hörnsten i utrikespolitiken. För att bibehålla dess legitimitet ser vi det också som avgörande att folkrätten inte tillåts missbrukas som skydd för illegitima regimer att begå massmord eller omfattande systematiskt förtryck mot sin egen befolkning.”

För Diakonia är det viktigt att se att det finns en växande kritik i framför allt länder i globala syd mot hur vissa västländer använder folkrätten selektivt. Kritiken kommer inte minst från människorättsorganisationer men även från FN-ledare.¹

Samtidigt har Sveriges ledande experter på folkrätt (Bring, Klamberg, Mahmoudi, Wrange), kritiserat regeringen vid flera tillfällen för en oförmåga att kritisera USA och Israel för brott mot folkrätten. I en debattartikel i DN skriver de: ”Den svenska regeringen var mycket senfärdig i sin kritik av Israels grymma krigföring i Gaza och har varit synnerligen försiktig vad gäller USA:s agerande. Utrikesministern

Maria Malmer Stenergard (M) har sagt att angreppet mot Iran är svärförenligt med folkrätten, men ingen har uttryckligen påtalat att USA bryter mot den.”²

Debattartikeln betonar även: ”För att folkrätten ska upprätthållas krävs att staterna tar ansvar genom att påtala brott och genom att – om det är nödvändigt – införa sanktioner mot dem som bryter mot den. Detta gäller oavsett om det gäller brott mot mänskliga rättigheter i Iran, angrepp på civila i Ukraina eller sabotage av kablar i Östersjön.”

När det gäller åtgärder för att förhindra stöd till folk mord i Gaza ser vi inte motsvarande åtgärder. Ett exempel är att svensk handel med krigsmateriel fortsatt sker med Israel.

Sverige har dessutom vid flera tillfällen lagt ned sin röst i FN:s generalförsamling gällande frågor som rör stöd till Internationella domstolens granskning av huruvida Israels ockupation är förenlig med internationell rätt, samt vid omröstningar om uppföljning av domstolens rådgivande beslut. Sveriges regering har också vid olika tillfällen fått kritik för att inte i tillräcklig utsträckning följt upp internationella domstolens rådgivande yttrande från juli 2024 kring tredjelandsansvar.³

Sverige uppfattas också som passivt och tyst i frågor som rör skydd av humanitär personal. Detta har lyfts av bland andra Läkare utan gränser.⁴

Kritik har även riktats mot fortsatt svensk vapenexport till Förenade Arabemiraten, trots uppgifter om landets inblandning i övergrepp i Sudan.

Bristerna i regeringens politik i denna fråga föranleder Diakonia att utfärda varningar för alla regeringspartierna att deras svar brister i trovärdighet.

1 <https://www.hrw.org/news/2026/03/17/middle-east-conflict-no-room-for-double-standards-on-international-law> och <https://news.un.org/en/story/2026/01/1166832>

2 <https://www.dn.se/debatt/sa-folkratt-ar-mest-till-for-seminarier-ok-lat-oss-ha-ett/>

3 <https://www.diakonia.se/aktuellt/eu-agera-nu/>

<https://www.amnesty.se/aktuellt/ny-rapport-sverige-handlar-med-vapenforetag-som-mojliggor-israels-folk-mord-ockupation-och-apartheid/>

4 <https://www.expressen.se/debatt/debatt-m-ser-pa-nar-vara-kolleger-dodas/>

Frågan är om oppositionen har en bättre politik?
Det är svårt att avgöra med tanke på att de inte har regeringsmakten. Utifrån oppositionspartiernas svar gör vi följande observationer.

Socialdemokraterna svar antyder ingen tydlig förändring: "Sverige måste vara en stark röst för att upprätthålla folkrätten och stå upp för den regelbaserade världsordningen. Vi vill att Sverige fortsatt ska vara en stark internationell röst för fred och folkrätt samtidigt som vi behöver fortsätta stärka vårt totalförsvar."

Centerpartiet betonar efterlevnad av internationella domstolarnas beslut: "Deras domslut ska inte behandlas selektivt utan måste respekteras. Detta är centralt för att motverka att auktoritära stater ignorerar domstolarnas beslut."

Miljöpartiet skriver i sitt svar: "Vi har löpande under mandatperioden kritiserat regeringen för att vara för svag i sina uttalanden om folkrättsbrott". Miljöpartiet ger konkreta exempel på åtgärder som Sverige kan göra för att till exempel öka stödet till internationella domstolarna, till FN och stödjer förbud av export av vapen till Förenade Arabemiraten.

Även Vänsterpartiet vill se ett ökat stöd till Internationella Domstolarna och efterlyser konkreta åtgärder: "Det handlar till exempel om att agera mot den ryska skuggflottan och om att avbryta allt militärt samarbete med Israel."

FRÅGA 2. BISTÅNDETS INRIKTNING

● Ja ● Nej

Kommer du och ditt parti verka för att biståndet främst ska gå till människorna i de fattigaste och sköraste länderna med störst behov?

Regeringspartierna svarar alla ”ja” på denna fråga. Detta är anmärkningsvärt mot bakgrund av att biståndet till världens fattigaste länder har halverats sedan 2021.⁵ Samtidigt tycks inget av regeringspartierna (M, KD och L) vilja ändra den faktiska inriktning som har lett till denna utveckling, utifrån deras svar i enkäten.

Enligt Concord Sveriges granskningar går över nio miljarder kronor – närmare 20 procent av biståndsramen – till insatser med svenska målsättningar och med svag eller ingen koppling till biståndets övergripande mål. Detta har bidragit till att Sverige blivit det näst största mottagarlandet för bistånd. Bara Ukraina får mer.

Sverige bedriver nu bistånd i fler övre medelinkomstländer än i låginkomstländer, vilket ytterligare illustrerar en förskjutning bort från de mest utsatta kontexterna.

Mot denna bakgrund bedöms regeringens partier inte ge ett samlat trovärdigt svar på frågan om biståndets geografiska prioriteringar och får därför varningar.

Liknande omdöme ger vi till Sverigedemokraterna som visserligen svarar ”ja” på frågan men som inte tycks vilja ändra inriktning på den konkreta politiken: ”Ja, men frågan kompliceras av de ytterligare krav som anges i bakgrunden nedan. Det finns stora behov i många länder runt om i världen och det måste inte finnas en motsättning mellan att ta hänsyn till svenska intressen och att hjälpa dem som har det svårast. Det är en avvägning som vi anser att man bör göra från fall till fall.”

Samtliga oppositionspartier svarar att biståndet bör riktas till de minst utvecklade länderna och till kontexter med störst behov.

Socialdemokraterna: ”Utvecklingsarbetet ska präglas av ett rättighetsperspektiv med fattigdomsbekämpning i fokus och utgå från behov och perspektiv hos människor som lever i fattigdom inklusive i de minst utvecklade och mest utsatta länderna, där behoven är störst och möjligheten att mobilisera andra finansiella resurser är minst.”

Samtidigt kvarstår ett frågetecken kring Socialdemokraternas budgetpolitik. Partiet har i

5 <https://concord.se/regeringen-fortsatter-montera-ner-bistandet-till-de-mest-utsatta>

sin skuggbudget inte avsatt bistånd motsvarande en procent av BNI, i linje med partikongressens beslut om en successiv återgång till målet. I stället visar budgetmotionen en minskning från cirka 0,85 procent av BNI 2025 till omkring 0,75 procent 2026.⁶

Detta väcker frågor om hur ett åtagande om att prioritera de mest utsatta länderna ska kunna förenas med en minskande biståndsram, särskilt i ljuset av diskussionen om eventuell additionell finansiering för Ukraina utanför biståndsramen som Socialdemokraterna inte säger sig stödja.

Centerpartiet anser att ”bistånd främst ska gå till de människor och länder där behoven är som störst. Svenskt utvecklingsbistånd ska fokusera på de fattigaste och mest sköra kontexterna, där Sverige kan göra mest skillnad.”

Miljöpartiet: ”Svenskt bistånd ska utgå från ett konsekvent fattigdoms- och rättighetsperspektiv. De humanitära behoven är som störst i ett tjugotal länder. Glappet mellan behov och finansiering i dessa särskilt sårbara och konfliktdrabbade länder växer, och nuvarande biståndsmodeller möter inte upp behoven. För att biståndet verkligen ska göra skillnad måste vi våga verka i de mest utsatta och komplexa kontexterna – och vara beredda att anpassa styrningen för att möjliggöra detta. Stödet måste också vara långsiktigt och pålitligt.”

⁶ <https://concord.se/oppositionspartiernas-bistandsbudgetar>

FRÅGA 3. SEPARAT UKRAINA-FINANSIERING

● Ja ● Nej

”Kommer du och ditt parti verka för att ta fram mekanismer för att finansiera stöd till Ukraina utanför den ordinarie biståndsbudgeten?”

							
●	●	Varken eller.	●	● ⚠	●	● ⚠	●

Sveriges stöd till Ukraina har ökat kraftigt sedan 2022 och utgör nu den enskilt största posten i biståndsbudgeten. Det innebär att resurser som tidigare gått till andra biståndsinsatser har minskat, och att de fattigaste och mest sköra länderna drabbas hårt.

Samtidigt innebär neddragningar i andra delar av biståndet risker både för utsatta människor och länder, och för Sveriges internationella relationer samt möjligheter att förebygga globala kriser.

EU finansierar delar av sitt stöd till Ukraina utanför den ordinarie biståndsbudgeten, medan Sverige i högre grad finansierar stödet inom biståndsramen.

Frågans utgångspunkt är att en separat finansiering av stödet till Ukraina, utanför den ordinarie biståndsbudgeten, skulle minska risken för att det viktiga stödet till Ukraina tränger undan bistånd till människor i de mest utsatta länderna.

Moderaterna och Liberalerna svarar ”ja” på frågan att finansiera Ukraina stödet utanför den vanliga biståndsramen. Men inget av partierna vill i praktiken ändra på inriktningen. Det gör att båda får varningar.

Sverigedemokraterna svarar ”nej” på frågan och motiverar: ”Nej, i nuläget är det inte aktuellt. Om Sverige skulle välja att lägga det mycket viktiga stödet till Ukraina utanför biståndsramen skulle det praktiken betyda att vi kraftigt höjde det totala bistånd som Sverige ger.”

Socialdemokraterna svarar ”nej” på frågan. ”Det är självklart att Sverige ska fortsätta att uthålligt stödja Ukraina, men vi ska också fortsätta att bekämpa fattigdom, förtryck och hungersnöd i andra delar av världen.”

Centerpartiet svarar ”ja” på frågan och har i sin budget även avsatt medel till en särskild Ukrainafond. ”En särskild Ukrainafond är ett av Centerpartiets viktigaste förslag till förändring av det svenska biståndet. Ukraina är ett av de viktigaste områdena i den svenska utrikespolitiken, då det handlar om Sveriges och hela Europas säkerhet. Därför måste stödet till Ukraina vara omfattande, långsiktigt och förutsägbart. Det ryms inte i dagens budgetprocess.”

Miljöpartiet svarar ”varken ja eller nej”. ”Vi driver att målet om en procent av BNI till bistånd återinförs. En återgång till enprocentsmålet skulle innebära att

vi kan upprätthålla ett starkt stöd till Ukraina och till resten av världen: I Miljöpartiets skuggbudget ligger biståndsramen drygt 19 miljarder högre än regeringens. Stödet till Ukraina ligger för närvarande runt tio miljarder. Vi har därför inte tagit ställning till en separat fond: att kraftigt höja ramen är vad vi primärt driver. Vi är dock inte principiellt emot en separat lösning, det viktiga för oss är att få upp biståndsnivån igen så att Ukraina kan få det stöd som behövs utan att de allra fattigaste i världen ska betala för det.”

Vänsterpartiet svarar ”ja”. ”Situationen i Ukraina är akut. Rysslands folkrättsvidriga anfallskrig har orsakat en omfattande förödelse och splittrat familjer, och tiotusentals civila har dödats eller skadats. Att Ukraina behöver internationellt stöd är självklart. Men Vänsterpartiet menar att stödet till Ukraina måste ske i form av additionella medel, det vill säga utöver den befintliga biståndsbudgeten.”

Samtidigt har Vänsterpartiet i sin skuggbudget minskat biståndet från en procent år 2025 till motsvarande 0,79 procent för 2026. Det minskar partiets trovärdighet.⁷

7 concord.se/oppositionspartiernas-bistandsbudgetar

FRÅGA 4. BISTÅNDETS NIVÅ

● Ja ● Nej

”Kommer du och ditt parti prioritera att biståndet ska uppgå till minst en procent av BNI under mandatperioden?”

Sverige har i över 50 år haft ett åtagande om att biståndet ska uppgå till en procent av BNI oavsett politisk färg på regeringar. År 2022 avskaffades principen, och enligt nuvarande budgetplaner väntas biståndet minska och understiga FN:s lägsta rekommenderade nivå om 0,7 procent av BNI till 2028.

Under mandatperioden har biståndets inriktning i ökad grad utgått från andra mål som rör migration och exportfrämjande, vilket gör att den verkliga biståndsnivån blir lägre. De fattigaste länderna drabbas hårdast när Sverige skär ner på biståndsbudgeten.

Varken Moderaterna och Sverigedemokraterna stödjer principen. ”Moderaterna kommer inte arbeta för att återinföra utbetalningsmålet om en procent av BNI utan vi anser att det är bättre att vart fjärde år anslå en fyraårig budgettram.” Sverigedemokraterna: ”Nej. Det målet var feltänkt från början. Ytterst få länder (exempelvis Sverige och Norge) har haft ett så högt mål. FN:s mål var 0,7 procent av BNI vilket redan det var ett mål som få länder uppnådde.” Båda dessa partier har i andra sammanhang klargjort att de vill sänka biståndet ytterligare.

Det är samtidigt glädjande att flera av partiernas partiledare säger sig prioritera biståndet och en återgång till en procent av BNI efter valet.

Liberalerna: ”Liberalerna står bakom principen om att avsätta en procent av BNI till internationellt bistånd. Det är ett uttryck för Sveriges globala ansvarstagande, men också för vår tro på att frihet, utveckling och demokrati förutsätter uthålliga och förutsägbara insatser.”

Kristdemokraterna: ”KD har länge varit pådrivande för att minst en procent av Sveriges bruttonationalinkomst (BNI) ska avsättas till internationellt bistånd varje år. Vår vilja är också att Sverige ska återgå till den ambitionen.”

Före valet 2022 gav Liberalerna och Kristdemokraterna liknande stöd för principen men trots det kommer biståndet antagligen nå under FN:s minimigräns på 0,7 procent av BNI år 2028 utifrån regeringens egna prognoser. Detta genom att den nuvarande regeringskonstellation har kommit överens om att beloppet ska vara fruset även för 2027 och 2028.

Hur är det då med oppositionen och deras trovärdighet?

Centerpartiet, Miljöpartiet och Vänsterpartiet säger att de kommer att ”prioritera att biståndet ska uppgå till minst en procent av BNI under mandatperioden”.

Centerpartiet och Miljöpartiet är de enda två partier som också avsätter motsvarande en procent i sina skuggbudgetar. Centerpartiet gör detta genom att delar av biståndet avsätts i en Ukrainafond.

Centerpartiet vill återställa enprocentsmålet för biståndet. Partiets uttalade ambition är att Sverige återigen ska avsätta minst en procent av bruttonationalinkomsten (BNI) till internationellt utvecklingssamarbete.

Miljöpartiet: ”I Miljöpartiets skuggbudgetar har vi konsekvent upprätthållit enprocentsmålet.”

Vänsterpartiet: ”Att Sveriges regering med stöd av Sverigedemokraterna kastar det etablerade enprocentsmålet överbord är ett svek mot de miljontals människor i världen som är i behov av internationellt bistånd. För Vänsterpartiet är det självklart att Sverige ska uppnå målet att en procent av BNI ska avsättas för internationellt bistånd. Regeringens sänkning innebär dock att

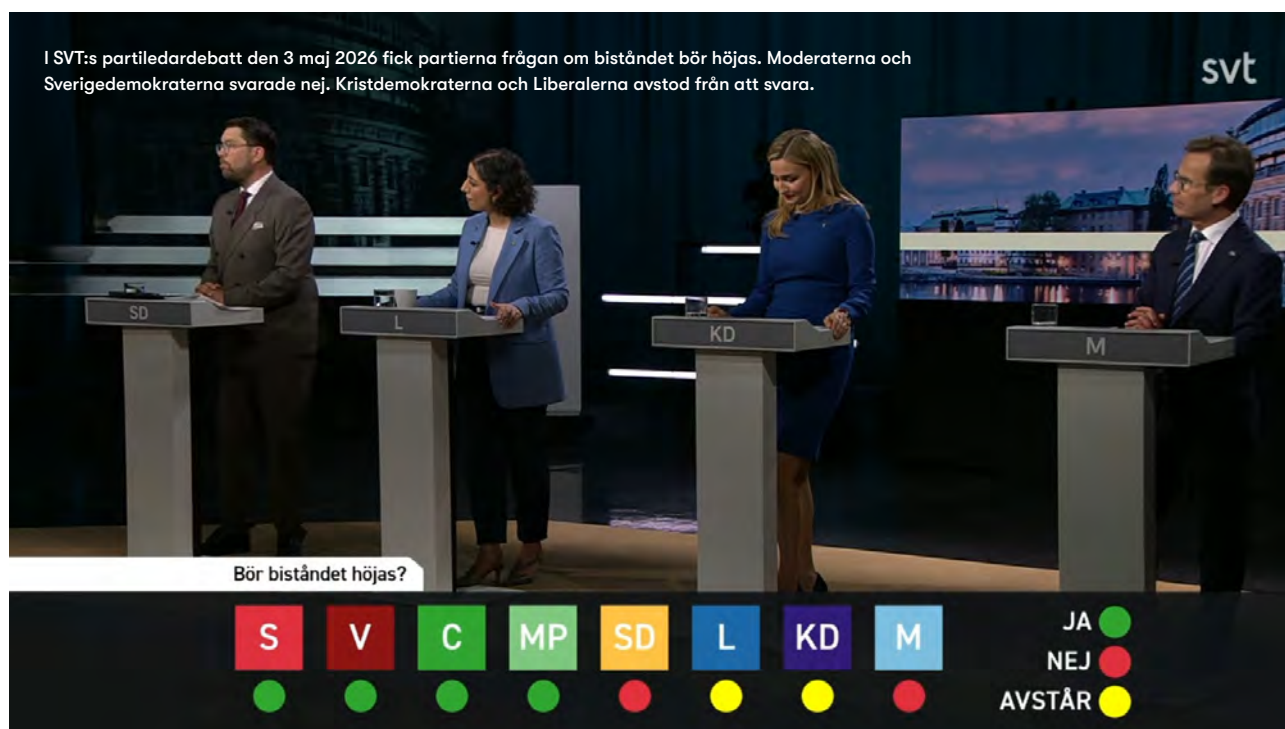
återgången kommer att behöva ske över tid. Under en mandatperiod har regeringen med stöd av Sverigedemokraterna monterat ner det svenska biståndet. Vi ska åter bygga upp förtroendet för Sveriges biståndspolitik under en mandatperiod”

Socialdemokraterna är de enda i oppositionen som inte vill lova att ”prioritera att biståndet ska uppgå till minst en procent av BNI under mandatperioden”.

Det faktum att både Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har följt med regeringens kraftiga sänkningar av biståndet gör att det går att ifrågasätta om oppositionen kommer att återställa principen om att avsätta en hundradel av vår rikedom till att bekämpa fattigdom och förtryck. Vänsterpartiet får en varning då de säger att de vill prioritera en procent samtidigt som de i sin skuggbudget kraftigt sänkt biståndet från en procent 2025 till 0,79 procent för 2026.

Trots att Socialdemokraternas partikongress beslutade om en successiv ökning av biståndet mot en procent valde partiet i sin skuggbudget för 2026 att sänka biståndet från cirka 0,85 procent av BNI 2025 till omkring 0,75 procent 2026.⁸

8 <https://concord.se/oppositionspartiernas-bistandsbudgetar>

FRÅGA 5. BISTÅNDETS INTEGRITET

● Ja ● Nej

”Kommer du och ditt parti säkerställa att svenskt bistånd utgår från de internationellt överenskomna principerna för utvecklingseffektivitet och inte utgår från svenska migrationspolitiska mål eller exportfrämjande syften?”

							
●	●	●	●	● ⚠	● ⚠	● ⚠	●

Det finns en internationell enighet om vad som är effektivt bistånd. Det uttrycks av forskning och i internationella överenskommelser och sammanfattas i principerna om utvecklingseffektivitet. Ett bistånd som utgår från mottagarnas behov och vars inriktning bestäms gemensamt av både givare och mottagare.

Riksdagen beslutade 2013 att målet för biståndet är ”att skapa förutsättningar för människor som lever i fattigdom och under förtryck att själva förändra sina liv”. Detta mål har sedan inte ändrats av riksdagen.

Trots det har nuvarande regering använt stora summor av biståndet till insatser som utgår från svenska mål om att främja svensk export eller svenska migrationspolitiska mål som återvändande. Insatser som Concord konstaterar har svag eller ingen koppling till riksdagens mål för biståndet. När biståndets nivåer samtidigt minskar, uppstår en utträngningseffekt som hittills främst drabbat de fattigaste och sköraste länderna.

Enligt Concord finns det delar i regeringens satsningar kring migration och exportsatsning som

inte är förenliga med OECD DAC:s regelverk över vad som klassas och redovisas som bistånd.

På frågan ”Kommer du och ditt parti säkerställa att svenskt bistånd utgår från de internationellt överenskomna principerna för utvecklingseffektivitet och inte utgår från svenska migrationspolitiska mål eller exportfrämjande syften?” svarar alla partier utom Sverigedemokraterna ja.

Sverigedemokraterna motiverar sitt svar: ”Det finns stora behov i många länder runt om i världen och det måste inte finnas en motsättning mellan att ta hänsyn till svenska intressen och att hjälpa dem som har det svårast.”

Moderaterna menar att insatserna är förenliga med OECD DAC:s regelverk: ”I enlighet med regeringens reformagenda för biståndet är utgångspunkten att svenskt bistånd klassificeras som ODA enligt OECD-DAC. Den nya strategin för migration, återvändande och frivillig återvandring syftar till att stärka synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken och utgångspunkten för regeringen är att arbetet med en säker, ordnad och reguljär migration bidrar till utveckling och

välfärd i våra partnerländer och faller inom ramen för OECD-DAC:s regelverk för ODA. Att regeringen väger in migrationspolitiska faktorer i valet av mottagare anser inte Moderaterna står inte i konflikt med OECD-DAC:s regelverk.”

Både Kristdemokraterna och Liberalerna betonar vikten av riksdagens mål men står ändå bakom regeringens politik.

Kristdemokraterna ser inte heller någon motsättning: ”Allt bistånd ska bidra till det riksdagsbundna målet om att skapa bättre förutsättningar för människor som lever i fattigdom och förtryck. Genom samarbetet kan synergieffekter uppkomma som också ger positiv effekt för Sverige och svenska aktörer – detta är givetvis bra, men det är aldrig biståndets primära mål eller utgångspunkt.”

Liberalerna svarar: ”Biståndet ska inte enbart reduceras till ett verktyg för svensk export eller migrationspolitik, även om mer handel och samarbete kring migrationen också är positivt. Svenskt bistånd ska i första hand bidra till att stärka demokrati, mänskliga rättigheter, kvinnors och flickors frihet, utbildning och humanitärt stöd till människor i nöd. Det ska gå till dem som kämpar mot förtryck och till insatser som ger verkliga resultat.”

Socialdemokraterna betonar riksdagens mål men ger inga tydliga besked om hur kvaliteten på biståndet kan förbättras: ”Utvecklingssamarbetet ska utgå från de internationella överenskommelserna och åtagandena om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer och bygga på dialog, lokalt ägarskap och långsiktighet. Stödet ska huvudsakligen ges i form av kärnstöd. Kärnstöd bidrar till ett långsiktigt stabilt multilateralt system där Sveriges politiska prioriteringar får större genomslag. Utvecklingssamarbetet ska baseras på evidens och beprövad erfarenhet, effektivitet och fokus på bästa möjliga resultat.”

Centerpartiet ger ett betydligt mer utförligt och specificerat svar: ”Centerpartiet har en tydlig linje att svenskt bistånd ska följa internationella principer för effektivitet och inte styras av svenska

migrations- eller exportintressen. Biståndets huvudmål ska vara att skapa bättre levnadsvillkor för människor i fattigdom och förtryck. Vi motsätter oss att biståndet används som ett verktyg för att uppnå migrationspolitiska mål, såsom att förmå människor att återvända efter avslag på asylansökan. Vi menar att en sådan användning av biståndsmedel inte är förenlig med de internationellt överenskomna principerna från OECD:s biståndskommitté (DAC). Det finns dessutom en stor risk för korruption och att det systematiskt utnyttjas av auktoritära styren som motverkar de demokratiska värden som svenskt bistånd ska bidra till.”

Miljöpartiet ger också ett tydligt svar: ”Bistånd ska gå till de mest utsatta, inte användas för att främja svensk export eller migrationspolitiska intressen, och måste falla inom ramen för OECD-DAC:s ramverk för vad som kan räknas som bistånd.”

Liknande Vänsterpartiet: ”Sverige ska som enskilt land såväl som medlem i EU och FN verka för att allt utvecklingsbistånd ska följa biståndseffektivitetsagendan, utgå från respektive mottagarlands egna behov, respektera dess suveränitet och inte förknippas med ekonomiska eller migrationspolitiska villkor.”

Det är uppenbart att för Moderaterna och för Sverigedemokraterna är det inte ett problem att biståndet varken följer de internationella principerna om effektivt bistånd, det svenska riksdagens mål eller ens OECD DAC:s regelverk. Concord har tydligt visat hur varken exportkrediter eller återvändande av flyktingar kan räknas som bistånd.

Det intressanta är vad som händer vid ett regeringskifte eller en annan regeringskonstellation. Här finns stora möjligheter till att förbättra biståndets kvalitet så att biståndet går till dem som kämpar mot förtryck och till insatser som ger verkliga resultat.

FRÅGA 6: MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

● Ja ● Nej

”Kommer du och ditt parti verka för att ett rättighetsperspektiv ska genomsyra diplomati, handel, bistånd och säkerhetspolitik?”

							
●	●	●	●	● ⚠	● ⚠	● ⚠	● ⚠

Flera internationella index och analyser pekar på ett globalt bakslag för mänskliga rättigheter över hela världen. Över 70 procent av världens befolkning lever nu i autokratier, och endast en av tio människor bor i liberala demokratier – den lägsta andelen på 50 år.

Civilsamhällets utrymme krymper, inte sällan genom lagstiftning som begränsar organisationers arbete, men också genom att hotas och trakasseras till tystnad.

Kvinnors och flickors rättigheter ifrågasätts i allt fler länder, liksom rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Hbtqi-personers rättigheter rullas tillbaka och religiösa och etniska minoriteter utsätts för ökat förtryck. Att försvara mänskliga rättigheter blir allt farligare, 2024 mördades över 300 människorättsförsvarare i 32 länder.⁹

Ett rättighetsperspektiv i utrikespolitiken innebär att mänskliga rättigheter alltid beaktas i exempelvis diplomati, handel, bistånd och säkerhetspolitik, snarare än att behandlas som ett separat område. För att uppnå en rättvis och hållbar värld måste respekt för mänskliga rättigheter vara ett viktigt mål i sig.

På frågan ”kommer du och ditt parti verka för att ett rättighetsperspektiv ska genomsyra diplomati, handel, bistånd och säkerhetspolitik?” svarar alla partier ”ja”.

Moderaterna: De mänskliga rättigheterna genomsyrar all svensk utrikespolitik och kommer fortsätta att göra så.

Sverigedemokraterna: ”Vi anser att grundläggande mänskliga fri- och rättigheter är universella, lika viktiga och gällande för alla människor oavsett var de bor. Med den utgångspunkten vill vi exempelvis verka för att fler länder lever upp till hela FN:s deklaration om mänskliga rättigheter.”

Kristdemokraterna anser att ”rättighetsperspektivet ska vara en central del av svenskt bistånd, i synnerhet avseende fokus på barns rättigheter. Att biståndet utformas utifrån perspektivet om enskilda människors åtnjutande av sina fri- och rättigheter bör inte bara anses viktigt utan även helt naturligt. Demokrati och mänskliga fri- och rättigheter är en absolut förutsättning för hållbar ekonomisk och social utveckling och ska därför utgöra grundbulten i svenskt bistånd.”

9 [Global Analysis 2024/25 | Front Line Defenders](#)

Liberalerna anser att ”mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstat ska vara en tydlig del av svensk utrikespolitik. Sverige ska stå upp för frihet, kvinnors rättigheter, minoriteters rättigheter och människors möjlighet att leva utan förtryck. Frihetskampen är global.”

Frågan handlar om huruvida regeringen har ett samstämmigt förhållningssätt med ett rättighetsperspektiv i utrikespolitiken där mänskliga rättigheter alltid beaktas i exempelvis diplomati, handel, bistånd och säkerhetspolitik, snarare än att det behandlas som ett separat område.

Partierna bakom regeringskoalitionen svarar alla ”ja” på denna fråga. Detta är något märkligt med tanke på att regeringen har avskaffat Politik för Global Utveckling som hade detta som mål. Politik för Global utveckling avskaffades av regeringen hösten 2024, där ett integrerat krav på samstämmighet gentemot mänskliga rättigheter var en av pelarna i en bredare ansats om stöd till FN:s utvecklingsmål inom Agenda 2030.

Nätverket Concord har till och med kritiserat regeringen för en omvänd samstämmighet, där samstämmig politik inte utgår från att främja fattigdomsbekämpning och främja mänskliga rättigheter utan att främja svenska intressen.¹⁰ Nyligen presenterade Riksrevisionen en granskning som pekar i samma riktning.¹¹

Socialdemokraterna väljer att tolka frågan till att handla om bistånd: ”Det svenska utvecklingssamarbetet ska leda till att minska klyftorna i världen, främja demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet, stärka rättsstaten, motverka korruption, samt främja ekonomisk, social och miljömässig hållbar utveckling. I varje del av vårt utvecklingssamarbete – från fattigdomsbekämpning till klimatarbete – ska vi konsekvent stärka demokratiska aktörer och motverka auktoritära krafter.”

Det gör även Vänsterpartiet: ”Det går inte att nog understryka vikten av ett ägarskaps- och

rättighetsperspektiv i biståndspolitik. Utvecklings- och biståndspolitik handlar inte om att gynna svenska intressen.”

Centerpartiet talar om hela utrikespolitiken: ”Värnandet av människans grundläggande fri- och rättigheter är kärnan i Centerpartiets politik. Vi vill att Sverige ska vara en global röst för demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet och vår ambition är att ett rättighetsperspektiv ska genomsyra samtliga delar av vår utrikes-, bistånds- och säkerhetspolitik. I en tid då inskränkningar av demokratin, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer blivit allt vanligare är det än viktigare att vi som land är en modig röst.”

Det gör även Miljöpartiet: Ja, vi vill att Sverige återinför en feministisk utrikespolitik och att biståndet ska utgå från ett konsekvent fattigdoms- och rättighetsperspektiv. Även rättvis handel är en viktig del av en grön feministisk utrikes- och utvecklingspolitik. Vi vill också att försvars- och säkerhetspolitiken ska utgå från en bred syn på säkerhet, som sätter människors säkerhet i fokus.

10 <https://concord.se/hur-utvarderar-regeringen-en-nedprioriterad-agenda-2030>

11 <https://www.riksrevisionen.se/granskningar/granskningsrapporter/2025/statens-arbete-med-agenda-2030.html>

FRÅGA 7. JÄMSTÄLLDHET

● Ja ● Nej

”Kommer du och ditt parti att verka för att jämställdhet ska integreras i hela utrikespolitiken – i biståndet, handelspolitiken, säkerhetspolitiken, diplomatin och klimatarbetet?”

							
●	●	●	●	● ⚠	● ⚠	● ⚠	● ⚠

Årets enkät visar att jämställdhet har en fortsatt stark politisk förankring i svensk utrikes- och biståndspolitik inför valet 2026. Samtliga partier uppger att de vill integrera jämställdhet i hela utrikespolitiken.

Frågan blir alltmer relevant och angelägen mot bakgrund av den globala utveckling där flickors, kvinnors och hbtqi-personers rättigheter är under hård press. Antigenusrörelser har fått stort ekonomiskt och politiskt stöd internationellt samtidigt som resurserna till kvinnorrätts- och hbtqi-organisationer minskat drastiskt.¹² Flera partier svarar upp mot utvecklingen och beskriver jämställdhet som en fråga om både demokrati och säkerhetspolitik.

Samtidigt framträder skillnader i hur partierna ser på jämställdhetens roll i utrikespolitiken. Oppositionen tenderar i högre grad jämställdhet som ett genomgående perspektiv för områden som bistånd, handel, klimat och säkerhetspolitik. Regeringspartierna uttrycker också stöd för jämställdhetsintegrering, men lägger större tonvikt vid särskilda tematiska frågor, däribland sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).

I regeringens inriktning för biståndet, ”Bistånd för en ny era”, beskrivs jämställdhet som ett ”svenskt kärnvärde” som ska ”beaktas i alla relevanta insatser”, men utan tydlig operationalisering inom till exempel klimat- och säkerhetspolitik. Granskningar visar att jämställdhet inte längre integreras i samma utsträckning i strategier och regleringsbrev utan i högre grad behandlas som ett sakområde bland andra. Storleken på biståndsmedel till jämställdhet har också minskat till den lägsta nivån på 25 år.¹³

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet vill återinföra eller vidareutveckla en feministisk utrikespolitik, medan Centerpartiet beskriver sig som ett feministiskt parti och betonar att jämställdhet ska genomsyra samtliga delar av utrikespolitiken.

Liberalerna, Kristdemokraterna, Moderaterna och Sverigedemokraterna svarar alla ja på frågan om jämställdhetsintegrering. Detta samtidigt som vi ser att Tidöregeringen gått mot att behandla jämställdhet som ett avgränsat politikområde. Liberalerna framhåller jämställdhet som ett svenskt grundvärde och lyfter kvinnors rättigheter i länder

12 <https://kvinnatillkvinna.se/publikation/the-state-of-women-human-rights-defenders-2026/>

13 <https://kvinnatillkvinna.se/wp-content/uploads/2025/04/Kvinna-till-Kvinna-Sveriges-jamstalldhetsbistand-en-lagesbild.pdf>

där de hotas. Kristdemokraterna betonar vikten av att intensifiera arbetet med SRHR i en tid av internationella nedskärningar, och Moderaterna lyfter behovet av att motverka normer och sedvänjor som begränsar kvinnors och flickors frihet. Det är tydliga ambitioner som kommer att vara centrala att följa i den fortsatta politikutvecklingen. Sverigedemokraterna betonar vikten av att kvinnor ska kunna förbättra sina levnadsvillkor och utvecklas på samma villkor som män, men utvecklar i mindre grad hur detta ska integreras i utrikespolitikens olika delar.

Sammantaget visar svaren att det finns ett fortsatt brett stöd för jämställdhet i svensk utrikespolitik, men att det finns olika uppfattningar om hur integrerat och styrande perspektivet ska vara.

Frågan inför valet handlar därför inte främst om jämställdhet ska prioriteras, utan om hur partierna vill omsätta ambitionerna i praktiken och hur Sverige ska positionera sig internationellt i en tid av växande motstånd mot jämställdhet och rättigheter.

GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER FÖR EN FRAMTIDA SVENSK BISTÅNDS- OCH UTRIKESPOLITIK

Framtagna av Diakonia, Svenska Röda Korset, Act Svenska kyrkan, Rädda Barnen, Kvinna till Kvinna, WeEffect, ForumCiv och Rescue.

SÄTT FOLKRÄTTEN FÖRST – ALLTID

Sverige bör stärka stödet till FN och internationella domstolar, motverka straffrihet och säkerställa att handel med krigsmateriel och militära samarbeten inte sker med stater som utreds för folkmord eller brott mot mänskligheten. Sverige bör också stödja organisationer som arbetar för ansvarsutkrävande och bevakar mänskliga rättigheter, demokrati och skydd av civila.

RIKTA BISTÅNDET DIT BEHOVEN ÄR STÖRST

Sverige bör prioritera bistånd till människorna i de mest utsatta, i de fattigaste och mest sköra konfliktländerna, där långsiktigt stöd kompletterar humanitärt arbete och stärker lokal motståndskraft. Stödet till Ukraina bör finansieras separat för att inte tränga undan biståndet till världens mest utsatta.

ÅTERSTÄLL BISTÅNDET TILL EN PROCENT AV BNI

Sverige bör återställa biståndet till en procent av bruttonationalinkomsten (BNI) inom mandatperioden och rikta det till de mest utsatta. Biståndet ska vara effektivt och evidensbaserat. Biståndet ska alltid utgå från riksdagens mål, att sätta människor i fattigdom och förtryck i centrum, inte styras av andra intressen.

GÖR RÄTTIGHETER TILL KÄRNAN I UTRIKESPOLITIKEN

Sverige bör säkerställa att mänskliga rättigheter och jämställdhet genomsyrar bistånd, handel, diplomati och säkerhetspolitik – inte behandlas som separata tillägg.

SKAPA EN SAMSTÄMMIG POLITIK MED KLIMATET I CENTRUM

Sverige bör föra en politik där klimat-, handels-, säkerhets- och biståndspolitik stärker varandra och bidrar till Agenda 2030 och hållbar utveckling.

STÄRK CIVILSAMHÄLLET LÅNGSIKTIGT

Sverige bör ge långsiktigt stöd till civilsamhällesorganisationer och lokala partnerskap som arbetar för demokrati, mänskliga rättigheter och fredlig utveckling.

SYSTEMATISERA ARBETET FÖR GLOBAL JÄMSTÄLLDHET

Sverige bör föra en politik där jämställdhet genomsyrar hela utrikespolitiken, inklusive bistånd, handel, säkerhet, diplomati och klimat samt stärka stödet till internationella samarbeten som försvarar kvinnors och flickors rättigheter. Myndigheter kopplade till Utrikesdepartementet behöver tydliga mandat för att stärka detta arbete.

BILAGA 1

Partiernas svar

Innehåll

Vänsterpartiets svar.....	1
Socialdemokraternas svar	4
Miljöpartiets svar.....	6
Centerpartiets svar.....	8
Liberalernas svar	11
Kristdemokraternas svar	13
Moderaternas svar.....	16
Sverigedemokraternas svar.....	19

Vänsterpartiets svar

Fråga 1. Folkrätten och internationell rätt

Kommer du och ditt parti se till att Sverige konsekvent sätter folkrätten, den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna först - där brott mot folkrätten får konsekvenser?

Ja.

Folkrätten är en grundbult för en fredlig värld. Det är en garanti för att stormakter inte ska kunna roffa åt sig vad de vill ha och för att krigsförbrytare ska ställas inför rätta. Det ligger ett stort ansvar på det internationella samfundet att försvara folkrätt och grundläggande mänskliga rättigheter. Då krävs ett starkt stöd till internationella institutioner som upprätthåller folkrätten, så som FN, ICC och ICJ.

Sverige ska i alla lägen försvara folkrätt och mänskliga rättigheter och tydligt markera mot länder som bryter mot dessa. Det handlar t.ex. om att agera mot den ryska skuggflottan och om att avbryta allt militärt samarbete med Israel. Men också om att stå bakom våra nordiska grannländer Grönland och Danmark när Donald Trump uttalar militära hot.

Fråga 2. Biståndets inriktning

Kommer du och ditt parti verka för att biståndet främst ska gå till människorna i de fattigaste och sköraste länderna med störst behov?

Ja.

Regeringen har inte bara sänkt Sveriges internationella bistånd drastiskt. Man har också koncentrerat det bistånd till EU:s närområde. Det innebär en flytt av bistånd från några av världens minst utvecklade länder till medelinkomstländer. Regeringen har bl.a. avslutat eller skurit ner biståndet till länder som Mali, Kambodja, Afghanistan och Somalia. Det får katastrofala konsekvenser för några av världens mest utsatta människor.

Svenskt bistånd ska inte vara förknippat med några migrationspolitiska villkor. En effektiv biståndspolitik kräver att mottagaren äger sin egen utveckling. Det är de människor som känner fattigdomen och orättvisorna i sin vardag som behöver sätta dagordningen för biståndet. Biståndet är inte till för svenska intressen, utan för människor i behov av stöd och hjälp.

Fråga 3. Separat Ukraina-finansiering

Kommer du och ditt parti verka för att ta fram mekanismer för att finansiera stöd till Ukraina utanför den ordinarie biståndsbudgeten?

Ja.

Regeringen har valt att koncentrera Sveriges internationella bistånd till EU:s närområde och Europa, framför allt Ukraina, men även t.ex. Moldavien och Armenien. Det innebär en flytt av bistånd från några av världens minst utvecklade länder till medelinkomstländer. Regeringen har bl.a. avslutat eller skurit ner biståndet till länder som Mali, Kambodja, Afghanistan och Somalia. Det får katastrofala konsekvenser för några av världens mest utsatta människor.

Situationen i Ukraina är akut. Rysslands folkrättsvidriga anfallskrig har orsakat en omfattande förödelse och splittrat familjer, och tiotusentals civila har dödats eller skadats. Att Ukraina behöver internationellt stöd är självklart. Men Vänsterpartiet menar att stödet till Ukraina måste ske i form av additionella medel, dvs. utöver den befintliga biståndsbudgeten.

Fråga 4. Biståndets nivå

Kommer du och ditt parti prioritera att biståndet ska uppgå till minst en procent av BNI under mandatperioden?

Ja.

Att Sveriges regering med stöd av Sverigedemokraterna kastar det etablerade enprocentsmålet överbord är ett svek mot de miljontals människor i världen som är i behov av internationellt bistånd. För Vänsterpartiet är det självklart att Sverige ska uppnå målet att en procent av BNI ska avsättas för internationellt bistånd. Regeringens sänkning innebär dock att återgången kommer att behöva ske över tid. Under en mandatperiod har regeringen med stöd av Sverigedemokraterna monterat ner det svenska biståndet. Vi ska åter bygga upp förtroendet för Sveriges biståndspolitik under en mandatperiod.

Fråga 5: Biståndets integritet

Kommer du och ditt parti säkerställa att svenskt bistånd utgår från de internationellt överenskomna principerna för utvecklingseffektivitet och inte utgår från svenska migrationspolitiska mål eller exportfrämjande syften?

Ja.

Sverige ska som enskilt land såväl som medlem i EU och FN verka för att allt utvecklingsbistånd ska följa biståndseffektivitetsagendan, utgå från respektive mottagarlands egna behov, respektera dess suveränitet och inte förknippas med ekonomiska eller migrationspolitiska villkor.

Fråga 6: Mänskliga rättigheter

Kommer du och ditt parti verka för att ett rättighetsperspektiv ska genomsyra diplomati, handel, bistånd och säkerhetspolitik?

Ja.

Det går inte att nog understryka vikten av ett ägarskaps- och rättighetsperspektiv i biståndspolitik. Utvecklings- och biståndspolitik handlar inte om att gynna svenska intressen.

Fråga 7: Jämställdhet

Kommer du och ditt parti att verka för att jämställdhet ska integreras i hela utrikespolitiken – i biståndet, handelspolitiken, säkerhetspolitiken, diplomatin och klimatarbetet?

Ja.

Vänsterpartiet vill att Sverige ska ha en feministisk utrikespolitik. Kvinnors deltagande ska inte vara villkorat eller tillfälligt. För att bygga verklig och hållbar jämställdhet krävs att kvinnor aktivt kan delta på alla samhällsnivåer. Genusperspektivet ska genomsyra alla områden, oavsett om det handlar om infrastruktursatsningar, handelsavtal eller vapenexport. Arbetet ska vara målstyrt och möjligt att utvärdera och följa upp. Jämställdhet ska inte vara en separat och avgränsad strategi i utvecklingssamarbetet. Vänsterpartiet vill se integrerade jämställdhetsstrategier som genomsyrar hela utvecklingspolitiken.

Socialdemokraternas svar

Fråga 1. Folkrätten och internationell rätt

Kommer du och ditt parti se till att Sverige konsekvent sätter folkrätten, den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna först - där brott mot folkrätten får konsekvenser?

Ja.

Sverige måste vara en stark röst för att upprätthålla folkrätten och stå upp för den regelbaserade världsordningen. Vi vill att Sverige fortsatt ska vara en stark internationell röst för fred och folkrätt samtidigt som vi behöver fortsätta stärka vårt totalförsvaret.

Fråga 2. Biståndets inriktning

Kommer du och ditt parti verka för att biståndet främst ska gå till människorna i de fattigaste och sköraste länderna med störst behov?

Ja.

Utvecklingssamarbetet ska präglas av ett rättighetsperspektiv med fattigdomsbekämpning i fokus och utgå från behov och perspektiv hos människor som lever i fattigdom inklusive i de minst utvecklade och mest utsatta länderna, där behoven är störst och möjligheten att mobilisera andra finansiella resurser är minst.

Fråga 3. Separat Ukraina-finansiering

Kommer du och ditt parti verka för att ta fram mekanismer för att finansiera stöd till Ukraina utanför den ordinarie biståndsbudgeten?

Nej.

Sveriges stöd till Ukraina ska fortsätta så länge det behövs, militärt, ekonomiskt och humanitärt. Sveriges civila och humanitära stöd till Ukraina är nödvändigt – och det är helt rätt att vårt bidrag till landets återuppbyggnad är omfattande. Ukrainas framtid är också Europas framtid. Återuppbyggnaden är ett av de största freds- och utvecklingsprojekten i vår tid och kommer att kräva betydande resurser under lång tid. Behoven i vår omvärld har emellertid inte försvunnit i och med kriget i Ukraina, snarare ökat. Det är självklart att Sverige ska fortsätta att uthålligt stödja Ukraina, men vi ska också fortsätta att bekämpa fattigdom, förtryck och hungersnöd i andra delar av världen.

Fråga 4. Biståndets nivå

Kommer du och ditt parti prioritera att biståndet ska uppgå till minst en procent av BNI under mandatperioden?

Nej.

Vi vill successivt öka biståndet. Vår principiella inställning är att vi ska tillbaka till en procent av BNI, vi har dock inte låst oss vid ett specifikt år för när Sverige ska vara tillbaka till enprocentmålet.

Fråga 5: Biståndets integritet

Kommer du och ditt parti säkerställa att svenskt bistånd utgår från de internationellt överenskomna principerna för utvecklingseffektivitet och inte utgår från svenska migrationspolitiska mål eller exportfrämjande syften?

Ja.

Utvecklingssamarbetet ska utgå från de internationella överenskommelserna och åtagandena om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer och bygga på dialog, lokalt ägarskap och långsiktighet. Stödet ska huvudsakligen ges i form av kärnstöd. Kärnstöd bidrar till ett långsiktigt stabilt multilateralt system där Sveriges politiska prioriteringar får större genomslag.

Utvecklingssamarbetet ska baseras på evidens och beprövad erfarenhet, effektivitet och fokus på bästa möjliga resultat.

Fråga 6: Mänskliga rättigheter

Kommer du och ditt parti verka för att ett rättighetsperspektiv ska genomsyra diplomati, handel, bistånd och säkerhetspolitik?

Ja.

Det svenska utvecklingssamarbetet ska leda till att minska klyftorna i världen, främja demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet, stärka rättsstaten, motverka korruption, samt främja ekonomisk, social och miljömässig hållbar utveckling. I varje del av vårt utvecklingssamarbete – från fattigdomsbekämpning till klimatarbete – ska vi konsekvent stärka demokratiska aktörer och motverka auktoritära krafter.

Fråga 7: Jämställdhet

Kommer du och ditt parti att verka för att jämställdhet ska integreras i hela utrikespolitiken – i biståndet, handelspolitiken, säkerhetspolitiken, diplomatin och klimatarbetet?

Ja.

Sverige ska föra en utvecklad och uppdaterad feministisk utrikespolitik liksom en feministisk utvecklingspolitik. Det innebär att Sverige åter går före och uthålligt driver på det globala jämställdhetsarbetet som kan bryta de maktstrukturer, djupt rotade normer och diskriminerande lagstiftning som håller flickor och kvinnor tillbaka.

Miljöpartiets svar

Fråga 1. Folkkrätten och internationell rätt

Kommer du och ditt parti se till att Sverige konsekvent sätter folkkrätten, den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna först - där brott mot folkkrätten får konsekvenser?

Ja.

Vi har löpande under mandatperioden kritiserat regeringen för att vara för svag i sina uttalanden om folkrättsbrott, och att Tidöregeringen inte är konsekvent i fördömanden av folkrättsbrott oavsett var de begås, något vi exempelvis utvecklar i denna debattartikel:

<https://www.svd.se/a/QMpg4Q/stoppa-vapenexporten-till-forenade-arabemiraten-skriver-miljopartiet>

I takt med att folkrättsbrotten ökat och fått passera har också respekten för de internationella domstolarna minskat. I vår skuggbudget avsatte vi därför extra stöd till de internationella domstolarna för att stärka deras möjlighet att driva rättsliga processer oberoende av politiska påtryckningar. Vi ökar också kärnstödet till FN.

Fråga 2. Biståndets inriktning

Kommer du och ditt parti verka för att biståndet främst ska gå till människorna i de fattigaste och sköraste länderna med störst behov?

Ja.

Svenskt bistånd ska utgå från ett konsekvent fattigdoms- och rättighetsperspektiv. De humanitära behoven är som störst i ett tjugotal länder. Glappet mellan behov och finansiering i dessa särskilt sårbara och konfliktdrabbade länder växer, och nuvarande biståndsmodeller möter inte upp behoven. För att biståndet verkligen ska göra skillnad måste vi våga verka i de mest utsatta och komplexa kontexterna – och vara beredda att anpassa styrningen för att möjliggöra detta. Stödet måste också vara långsiktigt och pålitligt.

Fråga 3. Separat Ukraina-finansiering

Kommer du och ditt parti verka för att ta fram mekanismer för att finansiera stöd till Ukraina utanför den ordinarie biståndsbudgeten?

VARKEN JA ELLER NEJ

Vi driver att målet om 1% av BNI till bistånd återinförs. En återgång till enprocentsmålet skulle innebära att vi kan upprätthålla ett starkt stöd till Ukraina och till resten av världen: I Miljöpartiets skuggbudget ligger biståndsramen drygt 19 miljarder högre än regeringens. Stödet till Ukraina ligger för närvarande runt 10 miljarder. Vi har därför inte tagit ställning till en separat fond: att kraftigt höja ramen är vad vi primärt driver. Vi är dock inte principiellt emot en separat lösning, det viktiga för oss är att få upp biståndsnivån igen så att så att Ukraina kan få det stöd som behövs utan att de allra fattigaste i världen ska betala för det.

Fråga 4. Biståndets nivå

Kommer du och ditt parti prioritera att biståndet ska uppgå till minst en procent av BNI under mandatperioden?

Ja.

I Miljöpartiets skuggbudgetar har vi konsekvent upprätthållit enprocentsmålet.

Fråga 5: Biståndets integritet

Kommer du och ditt parti säkerställa att svenskt bistånd utgår från de internationellt överenskomna principerna för utvecklingseffektivitet och inte utgår från svenska migrationspolitiska mål eller exportfrämjande syften?

Ja.

Bistånd ska gå till de mest utsatta, inte användas för att främja svensk export eller migrationspolitiska intressen, och måste falla inom ramen för OECD-DAC:s ramverk för vad som kan räknas som bistånd.

Fråga 6: Mänskliga rättigheter

Kommer du och ditt parti verka för att ett rättighetsperspektiv ska genomsyra diplomati, handel, bistånd och säkerhetspolitik?

Ja.

Ja, vi vill att Sverige återinför en feministisk utrikespolitik och att biståndet ska utgå från ett konsekvent fattigdoms- och rättighetsperspektiv. Även rättvis handel är en viktig del av en grön feministisk utrikes- och utvecklingspolitik. Vi vill också att försvars- och säkerhetspolitiken ska utgå från en bred syn på säkerhet, som sätter människors säkerhet i fokus.

Fråga 7: Jämställdhet

Kommer du och ditt parti att verka för att jämställdhet ska integreras i hela utrikespolitiken – i biståndet, handelspolitiken, säkerhetspolitiken, diplomatin och klimatarbetet?

Ja.

Vi vill återinföra en feministisk utrikespolitik just av detta syfte, något vi utvecklar i vår partimotion: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/motion/feminism-fred-och-frihet-ett-rattvist-bistand_hd023509/html/#_Toc210599163

Centerpartiets svar

Fråga 1. Folkrätten och internationell rätt

Kommer du och ditt parti se till att Sverige konsekvent sätter folkrätten, den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna först - där brott mot folkrätten får konsekvenser?

Ja.

Centerpartiet anser att Sverige ska stå upp för folkrätten och försvara legitimiteten hos internationella rättsinstanser. Diplomati ska vara den första försvarslinjen. Detta är särskilt viktigt i den utveckling som sker i världen i dag, där makt riskerar att gå före rätt. Centerpartiet varnar för en utveckling där "makt går före rätt" och understryker att en värld utan frihet, demokrati och mänskliga rättigheter är en osäker värld som skapar konflikter och krig.

Sverige ska aktivt agera för att stärka legitimiteten för Internationella brottmålsdomstolen (ICC) och Internationella domstolen (ICJ). Deras domslut ska inte behandlas selektivt utan måste respekteras. Detta är centralt för att motverka att auktoritära stater ignorerar domstolarnas beslut.

Fråga 2. Biståndets inriktning

Kommer du och ditt parti verka för att biståndet främst ska gå till människorna i de fattigaste och sköraste länderna med störst behov?

Ja.

Ja, Centerpartiet anser att bistånd främst ska gå till de människor och länder där behoven är som störst. Svenskt utvecklingsbistånd ska fokusera på de fattigaste och mest sköra kontexterna, där Sverige kan göra mest skillnad. Gärna i samverkan med det humanitära biståndet, så kallat nexus. Det är viktigt att Sverige visar att långsiktigt utvecklingssamarbete även behövs där utmaningarna är som störst. Utgångspunkten ska vara mottagarnas behov, inte primärt vad som gynnar svenska intressen. Det kan exempelvis handla om att säkra barns utbildning, klimatanpassning eller möjlighet till sysselsättning och god hälsa i områden med långvariga konflikter, för att på så sätt skapa vägar till utveckling. Det är också viktigt att stötta demokratirörelser och demokratiska rättssystem när autokratiska system tar över allt fler samhällen. Jämställdhet och HBTQI-personer rättigheter är grundläggande och allt bistånd ska genomsyras av liberal feminism. Målet är att angripa de strukturella grundorsakerna till fattigdom och förtryck för att skapa hållbar förändring och på sikt göra fler länder oberoende av bistånd.

Fråga 3. Separat Ukraina-finansiering

Kommer du och ditt parti verka för att ta fram mekanismer för att finansiera stöd till Ukraina utanför den ordinarie biståndsbudgeten?

Ja.

En särskild Ukrainafond är ett av Centerpartiets viktigaste förslag till förändring av det svenska biståndet. Ukraina är ett av de viktigaste områdena i den svenska utrikespolitiken, då det handlar om Sveriges och hela Europas säkerhet. Därför måste stödet till Ukraina vara omfattande, långsiktigt och förutsägbart. Det ryms inte i dagens budgetprocess. Centerpartiet föreslår därför att allt stöd, såväl civilt som militärt, placeras i en särskild lånefinansierad Ukrainafond utanför den ordinarie budgeten. Storleken ska motsvara en procent av Sveriges BNI. På så sätt lyfts såväl humanitärt som utvecklingsbistånd till Ukraina ut ur biståndsbudgeten, som därmed frigörs till bistånd till resten av världen. Detta förslag har lyfts i våra budgetmotioner och andra utrikespolitiska motioner under de senaste två åren.

Fråga 4. Biståndets nivå

Kommer du och ditt parti prioritera att biståndet ska uppgå till minst en procent av BNI under mandatperioden?

Ja.

Centerpartiet vill återställa enprocentmålet för biståndet. Partiets uttalade ambition är att Sverige återigen ska avsätta minst en procent av bruttonationalinkomsten (BNI) till internationellt utvecklingssamarbete. Vi har i våra budgetförslag också föreslagit hur man kan finansiera en stegvis ökning av biståndet till en procent av BNI.

Fråga 5: Biståndets integritet

Kommer du och ditt parti säkerställa att svenskt bistånd utgår från de internationellt överenskomna principerna för utvecklingseffektivitet och inte utgår från svenska migrationspolitiska mål eller exportfrämjande syften?

Ja.

Centerpartiet har en tydlig linje att svenskt bistånd ska följa internationella principer för effektivitet och inte styras av svenska migrations- eller exportintressen. Biståndets huvudmål ska vara att skapa bättre levnadsvillkor för människor i fattigdom och förtryck.

Vi motsätter oss att biståndet används som ett verktyg för att uppnå migrationspolitiska mål, såsom att förmå människor att återvända efter avslag på asylansökan. Vi menar att en sådan användning av biståndsmedel inte är förenlig med de internationellt överenskomna principerna från OECD:s biståndskommitté (DAC). Det finns dessutom en stor risk för korruption och att det systematiskt utnyttjas av auktoritära styren som motverkar de demokratiska värden som svenskt bistånd ska bidra till.

Fråga 6: Mänskliga rättigheter

Kommer du och ditt parti verka för att ett rättighetsperspektiv ska genomsyra diplomati, handel, bistånd och säkerhetspolitik?

Ja.

Värnandet av människans grundläggande fri- och rättigheter är kärnan i Centerpartiets politik. Vi vill att Sverige ska vara en global röst för demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet och vår ambition är att ett rättighetsperspektiv ska genomsyra samtliga delar av vår utrikes-, bistånds- och säkerhetspolitik. I en tid då inskränkningar av demokratin, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer blivit allt vanligare är det än viktigare att vi som land är en modig röst.

Fråga 7: Jämställdhet

Kommer du och ditt parti att verka för att jämställdhet ska integreras i hela utrikespolitiken – i biståndet, handelspolitiken, säkerhetspolitiken, diplomatin och klimatarbetet?

Ja.

Centerpartiet är ett liberalt och feministiskt parti. Vi står upp för alla människors rätt att få vara den en är, oavsett kön. Jämställdhet är även en central och integrerad del i vår utrikespolitik. Vi vill att Sverige fortsatt ska vara en stark global röst för jämställdhet och agera aktivt inom FN och EU för att försvara och stärka kvinnors rättigheter och möjligheter. Det innebär att jämställdhetsperspektivet ska genomsyra vårt agerande inom diplomati, bistånd, handel, säkerhetspolitik och klimatarbete.

Liberalernas svar

Fråga 1. Folkrätten och internationell rätt

Kommer du och ditt parti se till att Sverige konsekvent sätter folkrätten, den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna först - där brott mot folkrätten får konsekvenser?

Ja.

Liberalerna vill att Sverige konsekvent ska försvara folkrätten, den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna. Brott mot folkrätten ska få konsekvenser. Samtidigt måste vi vara ärliga med att dagens internationella regelverk har brister. Folkrätten får inte bli en ursäkt för passivitet när diktaturer begår övergrepp eller hotar andra länder. Sverige ska stå upp för en liberal och regelbaserad världsordning – och också verka för att stärka och utveckla den.

Fråga 2. Biståndets inriktning

Kommer du och ditt parti verka för att biståndet främst ska gå till människorna i de fattigaste och sköraste länderna med störst behov?

Ja.

Liberalerna vill att svenskt bistånd ska gå dit det gör mest nytta för att stärka demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet och människors möjligheter att själva bygga bättre liv. Fattigdom är en viktig faktor, men biståndet bör också prioritera länder och miljöer där det finns förutsättningar att åstadkomma verklig förändring. Humanitärt bistånd ska samtidigt alltid gå till människor i allra störst nöd, oavsett var de befinner sig.

Fråga 3. Separat Ukraina-finansiering

Kommer du och ditt parti verka för att ta fram mekanismer för att finansiera stöd till Ukraina utanför den ordinarie biståndsbudgeten?

Ja.

Liberalerna vill fortsätta öka stödet till Ukraina. Deras kamp är också vår kamp, för vår frihet och hela Europas säkerhet. Alla nya sätt att öka stödet till Ukraina bör utredas. Vi vill inte minska det stöd som går till Ukraina via den ordinarie biståndsbudgeten.

Fråga 4. Biståndets nivå

Kommer du och ditt parti prioritera att biståndet ska uppgå till minst en procent av BNI under mandatperioden?

Ja.

Liberalerna står bakom principen om att avsätta 1 procent av BNI till internationellt bistånd. Det är ett uttryck för Sveriges globala ansvarstagande, men också för vår tro på att frihet, utveckling och demokrati förutsätter uthålliga och förutsägbara insatser. Målet med biståndspolitiken måste vara att långsiktigt minska behovet av bistånd – men vägen dit kräver investeringar i utbildning, jämställdhet, rättsstat och frihandel.

Fråga 5: Biståndets integritet

Kommer du och ditt parti säkerställa att svenskt bistånd utgår från de internationellt överenskomna principerna för utvecklingseffektivitet och inte utgår från svenska migrationspolitiska mål eller exportfrämjande syften?

Ja.

Biståndet ska inte enbart reduceras till ett verktyg för svensk export eller migrationspolitik, även om mer handel och samarbete kring migrationen också är positivt. Svenskt bistånd ska i första hand bidra till att stärka demokrati, mänskliga rättigheter, kvinnors och flickors frihet, utbildning och humanitärt stöd till människor i nöd. Det ska gå till dem som kämpar mot förtryck och till insatser som ger verkliga resultat.

Fråga 6: Mänskliga rättigheter

Kommer du och ditt parti verka för att ett rättighetsperspektiv ska genomsyra diplomati, handel, bistånd och säkerhetspolitik?

Ja.

Liberalerna anser att mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstat ska vara en tydlig del av svensk utrikespolitik. Sverige ska stå upp för frihet, kvinnors rättigheter, minoriteters rättigheter och människors möjlighet att leva utan förtryck. Frihetskampen är global.

Fråga 7: Jämställdhet

Kommer du och ditt parti att verka för att jämställdhet ska integreras i hela utrikespolitiken – i biståndet, handelspolitiken, säkerhetspolitiken, diplomatin och klimatarbetet?

Ja.

Kvinnors och flickors frihet, utbildning, ekonomiska möjligheter och skydd mot våld och hedersförtryck är avgörande både för mänskliga rättigheter och för samhällets utveckling och säkerhet. Sverige ska stå upp för kvinnors rättigheter i länder där de hotas, till exempel kvinnorna i Iran som lever under slöjtvång och förtryck. Jämställdhet är ett svenskt grundvärde.

Kristdemokraternas svar

Fråga 1. Folkrätten och internationell rätt

Kommer du och ditt parti se till att Sverige konsekvent sätter folkrätten, den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna först - där brott mot folkrätten får konsekvenser?

Ja.

Kristdemokraterna sätter den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna först. Det är avgörande att en regelbaserad världsordning grundad på folkrätten, inklusive mänskliga rättigheter, upprätthålls. Man kan samtidigt konstatera att situationer har uppstått där folkrätten kan anses ha förhindrat eller fördröjt ett ingripande mot allvarliga massövergrepp mot befolkningen inom ett land.

Folkmorden i Rwanda 1994 respektive i Srebrenica 1995 är två sådana exempel, där ett kraftfullt ingripande från omvärlden troligtvis hade utgjort ett folkrättsbrott. För Kristdemokraterna är det självklart att folkrätten fortsätter utgöra en hörnsten i utrikespolitiken. För att bibehålla dess legitimitet ser vi det också som avgörande att folkrätten inte tillåts missbrukas som skydd för illegitima regimer att begå massmord eller omfattande systematiskt förtryck mot sin egen befolkning.

Fråga 2. Biståndets inriktning

Kommer du och ditt parti verka för att biståndet främst ska gå till människorna i de fattigaste och sköraste länderna med störst behov?

Ja.

Lidandet i världen är oändligt samtidigt som resurserna är begränsade. Det finns ingen motsättning mellan att stötta de fattigaste och sköraste länderna samtidigt som vi stödjer utvecklingen i länder som inte uppenbart kan räknas till dessa. Kristdemokraternas biståndspolitik utgår från solidaritet och människovärde.

Den stora omläggningen av geografisk prioritering inom biståndet är en direkt följd av Rysslands fullskaliga och långvariga krig i Ukraina. Detta krig har omkullkastat hela den världsordning som rått under efterkrigstiden. Att kraftigt öka stödet till Ukraina handlar alltså inte om någon slags princip att sätta medelinkomstländer före låginkomstländer, utan det görs som en absolut nödvändighet utifrån rådande läge.

Ukraina är ett land som befinner sig i ett långvarigt fullskaligt krig och där befolkningen genomlever ett fruktansvärt lidande. Krig och kriser påverkar också varandra och får spridningseffekter. Ukrainakriget har lett till kraftigt höjda matpriser i många fattiga länder och FN:s livsmedelsprogram har tidigare varnar för katastrofhunger delvis som konsekvens. Att mot denna bakgrund stödja landet med omfattande bistånd är därigenom såväl moraliskt som rationellt motiverat. Ryssland under Putin utgör ett allvarligt hot mot hela den regelbaserade världsordningen. Stödet till Ukraina är därför den enskilt viktigaste insatsen för långsiktig stabilitet och möjlighet till global utveckling. Att Ukraina vinner kriget är en oerhört väsentlig sak för världens alla fattiga.

Kristdemokraterna kommer alltid att prioritera stöd till världens fattigaste. Vi kommer att prioritera stöd till de länder och områden där behoven är mest akuta och där förutsättningar finns för en vidare positiv utveckling. Det långsiktiga och uthålliga utvecklingssamarbetet ska ge reell effekt, och inte bara lindra för stunden.

Fråga 3. Separat Ukraina-finansiering

Kommer du och ditt parti verka för att ta fram mekanismer för att finansiera stöd till Ukraina utanför den ordinarie biståndsbudgeten?

Nej.

Den i särklass största delen av Sveriges stöd till Ukraina är militärt och finansieras naturligtvis **inte** inom biståndsramen. Biståndet till Ukraina är dock just vad det heter – bistånd – och finansieras därmed naturligt från denna budget. Kristdemokraterna förespråkar ett starkt och generöst bistånd om minst 1% av BNI. Vårt engagemang för världens utsatta är stort och det inkluderar vårt närområde. Att stödja Ukraina handlar dels om att stödja ett land och folk som i snart fem år har fått utstå konstanta bombardemang, attacker, elavbrott, köld och bristande samhällsinfrastruktur. Det är också ett centralt säkerhetsintresse för Sverige liksom för världens alla fattiga länder att Putins expansiva ambitioner stoppas. Kriget i Ukraina får som bekant globala konsekvenser, varför Ukrainaramen trätt fram som det svenska biståndets mest prioriterade område under överskådlig tid.

Fråga 4. Biståndets nivå

Kommer du och ditt parti prioritera att biståndet ska uppgå till minst en procent av BNI under mandatperioden?

Ja.

Kristdemokraterna vill ha en ambitiös och generös utvecklingspolitik med det slutliga målet att det internationella biståndet en dag inte längre ska behövas. KD har länge varit pådrivande för att minst en procent av Sveriges bruttonationalinkomst (BNI) ska avsättas till internationellt bistånd varje år. Vår vilja är också att Sverige ska återgå till den ambitionen. I nuvarande regering har KD varit avgörande för att minimera minskningen av biståndsramen, och Sverige är som en konsekvens fortsatt en av världens mest generösa biståndsgivare.

Fråga 5: Biståndets integritet

Kommer du och ditt parti säkerställa att svenskt bistånd utgår från de internationellt överenskomna principerna för utvecklingseffektivitet och inte utgår från svenska migrationspolitiska mål eller exportfrämjande syften?

Ja.

De internationellt överenskomna principerna kring lokalt demokratiskt ägarskap, öppenhet, resultatfokus och inkluderande partnerskap är och ska fortsätta vara den givna utgångspunkten för

svenskt bistånd. Dessa principer är instrumentella för att uppnå ett bistånd som är effektivt och ger största möjliga utdelning.

Allt bistånd ska bidra till det riksdagsbundna målet om att skapa bättre förutsättningar för människor som lever i fattigdom och förtryck. Genom samarbetet kan synergieffekter uppkomma som också ger positiv effekt för Sverige och svenska aktörer – detta är givetvis bra, men det är aldrig biståndets primära mål eller utgångspunkt. Hjälptill utvecklingsländer att stärka sin institutionella och samhällsliga kapacitet att hantera migration på ett ordnat och rättssäkert sätt kan självklart ingå i biståndet i kontexter där sådana behov finns, då migranter är en mycket utsatt grupp. Ökad effektivisering och synergier mellan olika insatser i samarbete med likasinnade har varit ett prioriterat mål för denna regering.

Fråga 6: Mänskliga rättigheter

Kommer du och ditt parti verka för att ett rättighetsperspektiv ska genomsyra diplomati, handel, bistånd och säkerhetspolitik?

Ja.

Kristdemokraterna anser att rättighetsperspektivet ska vara en central del av svenskt bistånd, i synnerhet avseende fokus på barns rättigheter. Att biståndet utformas utifrån perspektivet om enskilda människors åtnjutande av sina fri- och rättigheter bör inte bara anses viktigt utan även helt naturligt. Demokrati och mänskliga fri- och rättigheter är en absolut förutsättning för hållbar ekonomisk och social utveckling och ska därför utgöra grundbulten i svenskt bistånd.

Fråga 7: Jämställdhet

Kommer du och ditt parti att verka för att jämställdhet ska integreras i hela utrikespolitiken – i biståndet, handelspolitiken, säkerhetspolitiken, diplomatin och klimatarbetet?

Ja.

Främjande av kvinnors rättigheter behöver ha en fortsatt central roll i utrikespolitiken och alla dess delar. Ett närvarande jämställdhetsperspektiv skapar förutsättningar för att kunna sätta in de rätta åtgärderna både på kort och lång sikt. KD och regeringen har prioriterat dessa frågor i biståndspolitik, bland annat inom reformagendan där dessa frågor givits en särskild tyngd, samt genom strategin för jämställdhet, kvinnors och flickors frihet och egenmakt.

Arbetet med SRHR, insatser för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, bör härvid nämnas i synnerhet. Området har drabbats hårt av flera länders nedskärningar, varför Sveriges stöd nu är viktigare än någonsin. SRHR utgår från varje människas rättighet att själv få bestämma över sin egen kropp, sexualitet och reproduktion. Det berör allt ifrån flickors rätt till liv och hälsa, barn- och mödradödlighet, tvångs- och barnäktenskap samt osäkra och livsfarliga aborter samt könbaserat våld och skadliga sedvänjor som kvinnlig könsstympning. Arbetet med SRHR får således konsekvenser inte bara för individer utan också för hela samhällen. Det är sammantaget av hög vikt att SRHR-insatserna intensifieras.

Moderaternas svar

Fråga 1. Folkrätten och internationell rätt

Kommer du och ditt parti se till att Sverige konsekvent sätter folkrätten, den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna först - där brott mot folkrätten får konsekvenser?

Ja.

Folkrätten är mer angelägen än någonsin. Vi ser en oroande utveckling där folkrätten utmanas från Östersjön till Sydkinesiska sjön. Men folkrätten ändras inte för att den utmanas. Folkrätten står fast. Det är fler och starkare röster som står upp för folkrätten än som bryter mot den. Moderaterna gläds åt att oberoende färg på regering så står vi upp för folkrätten.

FN-stadgan grundar sig på alla staters suveränitet, territoriella integritet och politiska oberoende. Det är tre grundsatser av avgörande betydelse, särskilt i tider när det finns världsledare som tänker att vissa länder står över reglerna. Att konsekvent stå upp för folkrätten är därför långsiktig säkerhetspolitik. En investering både för ett säkert närområde och för en säker värld.

Den moderatledda regeringen har under den här mandatperioden bidragit till det på ett högst konkret sätt genom att ingå i den kärngrupp som arbetat för en särskild tribunal som ska utkräva ansvar för Rysslands aggressionsbrott i Ukraina. På så sätt kan man åtala och döma ryska politiska och militära ledare för aggressionsbrottet, något som inte skett sedan Nürnberggrättegångarna efter andra världskriget.

Fråga 2. Biståndets inriktning

Kommer du och ditt parti verka för att biståndet främst ska gå till människorna i de fattigaste och sköraste länderna med störst behov?

Ja.

Moderaterna ökar stödet till Ukraina. Detta gör vi kontinuerligt då vi anser att stödet till Ukraina är Sveriges viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska uppgift. Då statens budget inte är oändlig innebär det att vi måste omfördela bland annat inom biståndsbudgeten. Det gör vi och det kommer vi fortsätta att göra. Vi ökar också det humanitära biståndet som andel av det totala biståndet. Det gör vi just därför att vi anser att en större del av det svenska biståndet ska gå till de människor som har störst behov.

Fråga 3. Separat Ukraina-finansiering

Kommer du och ditt parti verka för att ta fram mekanismer för att finansiera stöd till Ukraina utanför den ordinarie biståndsbudgeten?

Ja.

Moderaterna kommer verka för att Sverige ska kunna utöka sitt stöd till Ukraina på flera sätt. Ett exempel är det omfattande militära stöd vi ger till Ukraina men även annat stöd ligger utanför den

ordinarie biståndsbudgeten. Moderaterna sätter inga begränsningar på detta utan undersöker ständigt sätt att utöka biståndet till Ukraina.

Fråga 4. Biståndets nivå

Kommer du och ditt parti prioritera att biståndet ska uppgå till minst en procent av BNI under mandatperioden?

Nej.

Moderaterna kommer inte arbeta för att återinföra utbetalningsmålet om 1% av BNI utan vi anser att det är bättre att vart fjärde år anslå en fyraårig budgettram. Det liknar den ordning som gäller för flera andra politikområden och förbättrar därmed också förutsättningarna att planera och strukturera biståndet på ett tydligt sätt. Moderaternas prioriteringar handlar inte om hur mycket pengar som läggs på biståndet utan vilka resultat biståndet har.

Fråga 5: Biståndets integritet

Kommer du och ditt parti säkerställa att svenskt bistånd utgår från de internationellt överenskomna principerna för utvecklingseffektivitet och inte utgår från svenska migrationspolitiska mål eller exportfrämjande syften?

Ja.

I enlighet med regeringens reformagenda för biståndet är utgångspunkten att svenskt bistånd klassificeras som ODA enligt OECD-DAC. Den nya strategin för migration, återvändande och frivillig återvandring syftar till att stärka synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken och utgångspunkten för regeringen är att arbetet med en säker, ordnad och reguljär migration bidrar till utveckling och välfärd i våra partnerländer och faller inom ramen för OECD-DAC:s regelverk för ODA. Att regeringen väger in migrationspolitiska faktorer i valet av mottagare anser inte Moderaterna står inte i konflikt med OECD-DAC:s regelverk.

Fråga 6: Mänskliga rättigheter

Kommer du och ditt parti verka för att ett rättighetsperspektiv ska genomsyra diplomati, handel, bistånd och säkerhetspolitik?

Ja.

De mänskliga rättigheterna genomsyrar all svensk utrikespolitik och kommer fortsätta att göra så.

Fråga 7: Jämställdhet

Kommer du och ditt parti att verka för att jämställdhet ska integreras i hela utrikespolitiken – i biståndet, handelspolitiken, säkerhetspolitiken, diplomatin och klimatarbetet?

Ja.

Jämställdhet är ett svenskt kärnvärde. Tyvärr kan det konstateras att jämställdhet globalt och framför allt kvinnors rättigheter begränsas. Vi vill öka fokus på att stärka kvinnors och flickors fulla åtnjutande av SRHR och övriga mänskliga fri- och rättigheter. Ett viktigt fokus är insatser för att motverka normer och sedvänjor som begränsar flickors och kvinnors frihet och självbestämmande.

Sverigedemokraternas svar

Fråga 1. Folkrätten och internationell rätt

Kommer du och ditt parti se till att Sverige konsekvent sätter folkrätten, den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna först - där brott mot folkrätten får konsekvenser?

Ja, så långt det är möjligt

Vi instämmer i nästan allt som skrivs i bakgrunden; självklart är folkrätten och den regelbaserade världsordningen viktiga grundbultar. Samtidigt måste man ha i åtanke att många viktiga beslut kan blockeras i FN:s säkerhetsråd av en eller annan stormakt, vilket blir särskilt besvärande när det är uppenbart att staten i fråga själva inte respekterar folkrätten. Det här blir särskilt tydligt när dessa staters egna säkerhetsintressen står på spel. Det finns ett tydligt behov av att utveckla folkrätten med en starkare humanitär dimension kopplat till att kunna försvara människor från övergrepp från deras egna regimer.

Fråga 2. Biståndets inriktning

Kommer du och ditt parti verka för att biståndet främst ska gå till människorna i de fattigaste och sköraste länderna med störst behov?

Ja.

Ja, men frågan kompliceras av de ytterligare krav som anges i bakgrunden nedan. Det finns stora behov i många länder runt om i världen och det måste inte finnas en motsättning mellan att ta hänsyn till svenska intressen och att hjälpa dem som har det svårast. Det är en avvägning som vi anser att man bör göra från fall till fall.

Fråga 3. Separat Ukraina-finansiering

Kommer du och ditt parti verka för att ta fram mekanismer för att finansiera stöd till Ukraina utanför den ordinarie biståndsbudgeten?

Nej, inte i nuläget.

Nej, i nuläget är det inte aktuellt. Om Sverige skulle välja att lägga det mycket viktiga stödet till Ukraina utanför biståndsramen skulle det praktiken betyda att vi kraftigt höjde det totala bistånd som Sverige ger. Det har aldrig varit så att svenskt bistånd har kunnat fylla alla tänkbara behov; vi har alltid tvingats välja vilka insatser vi kan göra i vilka delar av världen. Utgångspunkten måste vara behov och vår förmåga att prioritera.

Fråga 4. Biståndets nivå

Kommer du och ditt parti prioritera att biståndet ska uppgå till minst en procent av BNI under mandatperioden?

Nej.

Nej. Det målet var feltänkt från början. Ytterst få länder (exempelvis Sverige och Norge) har haft ett så högt mål. FN:s mål var 0,7 procent av BNI vilket redan det var ett mål som få länder uppnådde. Det saknas skäl att välja en arbiträr nivå för biståndet; det framstår som rimligare att utgå från vilka behov respektive medel som finns och utforma biståndet utifrån detta samt var svenskt bistånd och vår specifika kompetens kan göra största möjliga nytta för största möjliga antal.

Fråga 5: Biståndets integritet

Kommer du och ditt parti säkerställa att svenskt bistånd utgår från de internationellt överenskomna principerna för utvecklingseffektivitet och inte utgår från svenska migrationspolitiska mål eller exportfrämjande syften?

Nej.

Det finns stora behov i många länder runt om i världen och det måste inte finnas en motsättning mellan att ta hänsyn till svenska intressen och att hjälpa dem som har det svårast. I många fall är det eftersträvansvärt att identifiera synergieffekter mellan bistånd, utvecklingspolitik, ömsesidig handel och migrationspolitiska mål. Beslutet om hur vi väljer att utforma biståndet, är en nationell angelägenhet även om vi ska sträva efter att samordna stödinsatser i så hög grad som möjligt.

Fråga 6: Mänskliga rättigheter

Kommer du och ditt parti verka för att ett rättighetsperspektiv ska genomsyra diplomati, handel, bistånd och säkerhetspolitik?

Ja.

Vi anser att grundläggande mänskliga fri- och rättigheter är universella, lika viktiga och gällande för alla människor oavsett var de bor. Med den utgångspunkten vill vi exempelvis verka för att fler länder lever upp till hela FN:s deklaration om mänskliga rättigheter.

Fråga 7: Jämställdhet

Kommer du och ditt parti att verka för att jämställdhet ska integreras i hela utrikespolitiken – i biståndet, handelspolitiken, säkerhetspolitiken, diplomatin och klimatarbetet?

Ja.

Vi delar regeringens uppfattning om att ett strategiskt jämställdhetsarbete med tydliga insatser, är betydligt mer ändamålsenligt än den så kallade feministiska utrikespolitiken som föregående regering implementerade. Sverige kan och bör vidare lyfta fram arbetet med jämställdhet i internationella sammanhang och skapa förutsättningar för kvinnor och män att kunna förbättra sina levnadsvillkor och utvecklas på samma villkor.

BILAGA 2

PARTILEDARENKÄT

Med fokus på svensk bistånds- och utrikespolitik inför riksdagsvalet 2026

Detta är en enkät från biståndsorganisationen Diakonia

Hej,

Diakonia har i över 20 år genomfört partiledarenkäter till riksdagspartierna inför valen. I Almedalen följer vi upp enkäten med att bjuda in partiledarna till samtal om vilka prioriteringar som bör präglade Sveriges utrikes- och biståndspolitik nästa mandatperiod.

Årets enkät baseras på ett antal grundläggande principer för en framtida svensk utrikespolitik, framtagna gemensamt av Diakonia, Svenska Röda Korset, Act Svenska kyrkan, Rädda Barnen, Kvinna till Kvinna, WeEffect, ForumCiv och Rescue. Dessa principer representerar en bred samlad röst från civilsamhället om vad som bör präglade Sveriges utrikes- och biståndspolitik. En debattartikel med bakgrund finns här:

<https://www.aftonbladet.se/debatt/a/pBPB0o/sex-punkter-for-en-ny-utrikespolitik-i-en-ny-varld>

Svara innan 25 april

Svaren skickas till mattias.brunander@diakonia.se innan 25 april 2026 för att vi ska kunna sammanställa samtliga partiers svar. Svaren redovisas som vanligt i Almedalen, vid ett öppet seminarium med partiledare/representanter för partierna.

Varmt tack för er medverkan!

Mattias Brunander,
Generalsekreterare Diakonia

Fråga 1. Folkrätten och internationell rätt

Kommer du och ditt parti se till att Sverige konsekvent sätter folkrätten, den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna först - där brott mot folkrätten får konsekvenser?

Ja

Nej

Motivera/ kommentera gärna svar:

Bakgrund:

Allt fler stater överger multilaterismen och folkrätten undermineras när stater ignorerar att fullgöra sina förpliktelser och juridiska skyldigheter enligt internationella konventioner.

Det är av vikt att Sverige prioriterar folkrätten och försvarar internationell humanitär rätt och de mänskliga rättigheterna oavsett situation och plats. Skydd av civila, de humanitära principerna och ansvarsutkrävande är centrala utgångspunkter.

I konflikter som i Sudan, Ukraina, på Västbanken och i Gaza begås brott mot den humanitära rätten och principerna om skyddade objekt och åtskillnad mellan civila och militära mål efterlevs inte. Samtidigt krymper civilsamhällets utrymme för att försvara mänskliga rättigheter och rättsstatens principer.

För Sveriges säkerhet och för stabiliteten i omvärlden behöver den regelbaserade världsordningen, folkrätten och respekten för FN-stadgan upprätthållas. Sverige har minskat sitt engagemang och ekonomiska stöd till FN och vid flera tillfällen lagt ned sin röst i frågor kopplade till Internationella domstolen.

Ett bättre fungerande FN och värnande av de globala rättsliga institutionerna ICC och ICJ är viktigt för att bemöta de säkerhetshot som hotar och utmanar Sverige. För att försvara folkrätten och den humanitära rätten behövs ett mer aktivt politiskt, diplomatiskt och ekonomiskt stöd till FN, till ICC och till ICJ och till civila samhället som bevakar efterlevnad av folkrätten. Det är också avgörande att Sverige aktivt stödjer internationella mekanismer för dokumentation och ansvarsutkrävande som till exempel i Sudan.

Handel med krigsmaterial eller militärt samarbete ska inte tillåtas med stater och aktörer som dömts eller utreds för folkmord eller brott mot mänskligheten.

Källor:

- <https://www.gp.se/debatt/omvardens-passivitet-infor-det-omfattande-sexuella-valdet-i-krigets-sudan-ett-svek.4f203225-a689-414e-b4aa-c9304fc149bb>

- <https://www.hrw.org/news/2025/10/29/sudan-mass-atrocities-in-captured-darfur-city>
- <https://www.hrw.org/video-photos/video/2024/12/20/gaza-israels-crimes-against-humanity-gaza>
- <https://www.icj.org/civil-society-urges-states-to-oppose-icc-sanctions/>
- <https://www.icrc.org/en/document/arms-transfers-parties-armed-conflict-what-law-says>
- <https://www.diakonia.se/ihl/news/icj-advisory-opinion-legal-consequences-third-states-international-organisations/>

Fråga 2. Biståndets inriktning

Kommer du och ditt parti verka för att biståndet främst ska gå till människorna i de fattigaste och sköraste länderna med störst behov?

Ja

Nej

Motivera/ kommentera gärna svar:

Bakgrund:

Som en konsekvens av en minskade biståndsbudget och nya prioriteringar har regeringen under mandatperioden fasat ut bistånd till 13 länder, nästan alla i kategorierna låginkomstländer eller sköra konfliktländer.

Biståndet kopplas nu i ökad utsträckning till svenska mål, såsom handel och migration, vilket inte är i enlighet med OECD-DAC:s regler. Concord beräknar att hela 9,5 miljarder av biståndet har svag eller ingen koppling till biståndets mål. Biståndets trovärdighet undergrävs när Sverige rör sig bort från — eller direkt bryter mot — OECD-DAC:s riktlinjer för vad som klassificeras som officiellt bistånd.

Sverige bedriver nu bistånd i fler övre medelinkomstländer, än i låginkomstländer.

Mellan 2021 och 2025 har biståndet till Afrika, Latinamerika och Mellanöstern halverats. I Asien är alla landsamarbeten på väg att avslutas utom det som gäller för Bangladesh.

Källor:

- <https://concord.se/regeringen-fortsatter-montera-ner-bistandet-till-de-mest-utsatta>
- <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/skrivelse/2014/03/skr.-201314131>
- <https://concord.se/det-kan-inte-kallas-bistand-analys-av-migrationsstrategin>
- <https://concord.se/varldens-fattiga-far-betala-for-migrationsverkets-tomma-boenden>
- <https://concord.se/bistandsbudgetens-satsningar-pa-handel-och-exportframjande>
- <https://disarmament.unoda.org/en/our-work/conventional-arms/convention-certain-conventional-weapons>

Fråga 3. Separat Ukraina-finansiering

Kommer du och ditt parti verka för att ta fram mekanismer för att finansiera stöd till Ukraina utanför den ordinarie biståndsbudgeten?

Ja

Nej

Motivera/ kommentera gärna svar:

Bakgrund:

Sedan 2021 har det skett stora förändringar i biståndets geografiska fördelning med ett ökat fokus på Sveriges närområde. Sveriges stöd till Ukraina har ökat kraftigt sedan 2022 och är nu den enskilt största posten i biståndsbudgeten. Det innebär att resurser som tidigare gått till andra biståndsinsatser minskat och hårdast drabbas de fattigaste och sköraste länderna. Samtidigt medför neddragningar i andra delar av världen risker för både utsatta människor och länder och för Sveriges internationella relationer och möjligheter att förebygga globala kriser.

EU finansierar delar av sitt stöd till Ukraina utanför den ordinarie biståndsbudgeten, medan Sverige finansierar stödet inom biståndsramen. Genom att finansiera stödet till Ukraina separat, utanför den ordinarie biståndsbudgeten, minskar risken för att det viktiga biståndet till Ukraina tränger undan bistånd till människor i de mest utsatta länderna.

Källor:

- <https://www.aftonbladet.se/debatt/a/gwglja/27-bistandsorganisationer-ukrainastodet-storre-an-bistandet-till-hela-afrika>
- <https://www.svenskakyrkan.se/act/nyheter/ukrainabistandet-tranger-undan-stod-till-andra-delar-av-varlden>
- <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/kritiken-mot-slopade-bistandet-overger-manniskor>
- <https://enhancedif.org/en/news/war-ukraine-could-bring-economies-poorest-countries-brink-catastrophe> <https://www.oxfam.org/en/press-releases/biggest-ever-aid-cut-g7-members-death-sentence-millions-people-says-oxfam>

Fråga 4. Biståndets nivå

Kommer du och ditt parti prioritera att biståndet ska uppgå till minst en procent av BNI under mandatperioden?

Ja

Nej

Motivera/ kommentera gärna svar:

Bakgrund:

Sverige har i över 50 år haft ett åtagande om att biståndet ska uppgå till en procent av BNI. År 2022 avskaffades målet, och enligt nuvarande budgetplaner väntas biståndet minska och understiga FN:s lägsta rekommenderade nivå om 0,7 procent av BNI till 2028.

Under mandatperioden har biståndets inriktning i ökad grad utgått från nationella mål som rör migration och exportfrämjande, vilket påverkar fokus i biståndspolitik. De fattigaste länderna drabbas hårdast när Sverige skär ner på biståndsbudgeten.

De tematiska områdena fred, jämställdhet, forskning och humanitär hjälp har fått minskade anslag, trots att antalet konflikter i världen ökar och trots en stark och välfinansierad anti-genderrörelse.

Biståndets huvudsyfte är att minska fattigdom och motverka förtryck. Minskad fattigdom och ökad jämlikhet i samhällen bidrar till stabilitet och förebyggande av konflikt. När internationellt bistånd minskar har tusentals civilsamhälle och demokratiska aktörer försvagats. Miljontals människors liv och hälsa riskeras med minskat bistånd.

Forskning och erfarenhet visar att långsiktigt, flexibelt stöd och satsningar på lokala aktörer ger bäst resultat, samt att förebyggande insatser räddar liv och sparar pengar.

En rapport från Chatham House konstaterar också att nedskärningar i bistånd utgör en geopolitisk risk eftersom det skapar utrymme för länder som Kina och Ryssland att snabbt etablera sig och förstärka bilden av att västerländska demokratier är opålitliga partners.

Källor:

- [https://www.thelancet.com/article/S0140-6736\(25\)01186-9/fulltext](https://www.thelancet.com/article/S0140-6736(25)01186-9/fulltext)
- <https://www.rescue.org/13-countries-impacted-aid-cuts>
- <https://www.chathamhouse.org/2025/11/rethinking-uk-aid-policy-era-global-funding-cuts/04-geopolitical-consequences-oda-cuts>
- https://www.oecd.org/en/publications/cuts-in-official-development-assistance_8c530629-en/full-report.html
- <https://concord.se/bistandet-pa-vag-under-internationell-grans>

Fråga 5: Biståndets integritet

Kommer du och ditt parti säkerställa att svenskt bistånd utgår från de internationellt överenskomna principerna för utvecklingseffektivitet och inte utgår från svenska migrationspolitiska mål eller exportfrämjande syften?

Ja

Nej

Motivera/ kommentera gärna svar

Bakgrund:

Det finns en internationell enighet om vad som är effektivt bistånd. Det uttrycks av forskning och i internationella överenskommelser och sammanfattas i "principerna om utvecklingseffektivitet". Ett bistånd som utgår från mottagarnas behov och vars inriktning bestäms gemensamt av både givare och mottagare.

Riksdagen beslutade 2013 att målet för biståndet är "att skapa förutsättningar för människor som lever i fattigdom och under förtryck att själva förändra sina liv". Detta mål har sedan inte ändrats av riksdagen. I regeringens reformagenda, som togs i form av ett regeringsbeslut, slås fast att "Svenskt bistånd ska skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck".

Trots det har nuvarande regering använt stora summor av biståndet till insatser som utgår från svenska mål om att främja svensk export eller svenska migrationspolitiska mål som återvändande. Insatser som Concord konstaterar har svag eller ingen koppling till riksdagens mål för biståndet. När biståndets nivåer samtidigt minskar, uppstår en utträngningseffekt som hittills främst drabbat de fattigaste och sköraste länderna.

Källor:

- <https://www.effectivecooperation.org/>
- https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/european-development-policy/development-effectiveness_en
- https://www.oecd.org/en/publications/paris-declaration-on-aid-effectiveness_9789264098084-en.html
- <https://concord.se/bistandsbudgetens-satsningar-pa-handel-och-exportframjande>
- <https://concord.se/det-kan-inte-kallas-bistand-analys-av-migrationsstrategin>
<https://concord.se/varldens-fattiga-far-betala-for-migrationsverkets-tomma-boenden>
- https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/betankande/utgiftsomrade-7-internationellt-bistand_hc01uu2/html/

Fråga 6: Mänskliga rättigheter

Kommer du och ditt parti verka för att ett rättighetsperspektiv ska genomsyra diplomati, handel, bistånd och säkerhetspolitik?

Ja

Nej

Motivera/ kommentera gärna svar:

Bakgrund:

Flera internationella index och analyser pekar på ett globalt bakslag för mänskliga rättigheter över hela världen. Över 70 procent av världens befolkning lever nu i autokratier, och endast en av tio människor bor i liberala demokratier - den lägsta andelen på 50 år.

Civilsamhällets utrymme krymper, inte sällan genom lagstiftning som begränsar organisationers arbete.

Kvinnors och flickors rättigheter ifrågasätts i allt fler länder, liksom rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Hbtqi-personers rättigheter rullas tillbaka och religiösa och etniska minoriteter utsätts för ökat förtryck. Att försvara mänskliga rättigheter blir allt farligare, 2024 mördades över 300 människorättsförsvarare.

Ett rättighetsperspektiv i utrikespolitiken innebär att mänskliga rättigheter alltid beaktas i exempelvis diplomati, handel, bistånd och säkerhetspolitik, snarare än att behandlas som ett separat område. För att uppnå en rättvis och hållbar värld måste respekt för mänskliga rättigheter vara ett viktigt mål i sig.

Källor:

- [V-DEM Democracy Report 2026](#)
- <https://www.ohchr.org/en/stories/2025/09/report-foreign-aid-cuts-threaten-global-human-rights-ecosystem>
- <https://publications.civicus.org/publications/2025-state-of-civil-society-report/>
- <https://www.csis.org/analysis/how-us-democracy-human-rights-and-governance-cuts-could-undermine-global-development-gains>

Fråga 7: Jämställdhet

Kommer du och ditt parti att verka för att jämställdhet ska integreras i hela utrikespolitiken – i biståndet, handelspolitiken, säkerhetspolitiken, diplomatin och klimatarbetet?

Ja

Nej

Motivera/ kommentera gärna svar:

Bakgrund

Runt om i världen ser vi en utveckling där jämställdhet och rättigheter ifrågasätts och begränsas. Aborträtt, sexualundervisning och hbtqi-personers rättigheter är några exempel som aktivt motarbetas världen över. Antifeministiska, sexistiska och homofoba budskap framförs nu inifrån FN-systemet, av regeringar - och i den privata sektorn. Därför behöver jämställdhet genomsyra alla delar i utrikes- och biståndspolitikerna och samtliga berörda myndigheter få tydliga mandat och styrsignaler att stärka jämställdhetsintegreringen i verksamheten.

Jämställdhet är en förutsättning för fredliga, motståndskraftiga och demokratiska samhällen - och en klok investering. Sverige har under lång tid profilerat sig i frågor om jämställdhet och rättigheter inom utrikes- och utvecklingspolitiken. Erfarenheter och forskning visar att den tidigare feministiska utrikespolitiken stärkte jämställdheten inom utvecklingsarbetet, säkerhetspolitiken samt handel och främjande. Den inspirerade också flera länder att följa efter och införa en egen feministisk utrikespolitik. Den feministiska utrikespolitiken utvecklades 2022 och sedan dess har förändringar skett i hur jämställdhetsfrågor prioriteras och organiseras.

Enligt Bistånd för en ny era, ska jämställdhet beaktas i alla *relevanta* insatser, men visar avsaknad på integrering av jämställdhet i tematiska områden som exempelvis miljö och klimat, migration och demokratifrågor. Samtidigt lyfter utrikeshandelsstrategin fram jämställdhetsperspektivet som något som ska beaktas genomgående.

Anti-genusrörelser får ett växande finansiellt stöd från amerikanska konservativa tankesmedjor, ryska oligarker, religiösa nätverk och auktoritära stater, medan många hbtqi- och kvinnorättsorganisationer kämpar med nedskärningar i bistånd och minskade resurser. Frågan om hur jämställdhet ska integreras i utrikespolitiken rör därför både inriktning, genomförande och ambitionsnivå i Sveriges internationella arbete.

Källor:

- <https://europakommentaren.se/2025/02/28/feministisk-utrikespolitik-sveriges-rost-tystnade-i-eu/>

- https://admin.diakonia.se/app/uploads/2025/06/Diakonia_jamstalldhetsrapport_2025.pdf
- <https://www.regeringen.se/rapporter/2023/12/bistand-for-en-ny-era---frihet-egenmakt-och-hallbar-tillvaxt/>

People
Change
the World

Diakonia